

Natuurontwikkeling Krimpenerwaard

Robuustheidanalyse MER

Gemeente Krimpenerwaard

15 augustus 2018

Project
Opdrachtgever

Natuurontwikkeling Krimpenerwaard
Gemeente Krimpenerwaard

Document
Status
Datum
Referentie

Robuustheidsanalyse MER
Definitief 03
15 augustus 2018
108833/18-012.582

Projectcode
Projectleider
Projectdirecteur

108833
mr. P.A. Faber
ing. R.W.M. Jansen

Auteur(s)
Gecontroleerd door
Goedgekeurd door

R. Vlot MSc, P. van Weelden MSc
mr. P.A. Faber
mr. P.A. Faber
(b/a P. van Weelden MSc)

Paraaf

Adres

Witteveen+Bos Raadgevende ingenieurs B.V. | Deventer
Hoogoorddreef 15
Postbus 12205
1100 AE Amsterdam
+31 (0)20 312 55 55
www.witteveenbos.com
KvK 38020751

Figuur voorblad

Inrichtingsplan Krimpenerwaard van Stuurgroep Veenweiden Krimpenerwaard d.d.
4 juli 2018

Het kwaliteitsmanagementsysteem van Witteveen+Bos is gecertificeerd op basis van ISO 9001.

© Witteveen+Bos

Niets uit dit document mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Witteveen+Bos noch mag het zonder dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd, behoudens schriftelijk anders overeengekomen. Witteveen+Bos aanvaardt geen aansprakelijkheid voor enigerlei schade die voortvloeit uit of verband houdt met het wijzigen van de inhoud van het door Witteveen+Bos geleverde document.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling rapport	5
1.3	Aanpak en leeswijzer	5
2	JURIDISCHE TOETS	7
2.1	Geldige grondslag	7
2.2	Actualisatie regelgeving	10
3	PLANWIJZIGINGEN OP HOOFDLIJNEN	13
3.1	Natuuropgave Krimpenerwaard 2010	13
3.2	Planwijziging 2015	15
3.3	Planherziening 2018	17
3.4	Effectbeoordeling op hoofdlijnen	21
4	NADERE BESCHOUWING PLANWIJZIGINGEN	23
4.1	Beoordelingskader	23
4.2	Gouderakse Tiendweg 99	23
	4.2.1 Beschrijving	23
	4.2.2 Effecten	25
4.3	Steinse Groen	26
	4.3.1 Beschrijving	26
	4.3.2 Effecten	28
4.4	Schaapjeszijde	29
	4.4.1 Beschrijving	29
	4.4.2 Effecten	31
4.5	Kattenopvang Gouderakse Tiendweg 3	31
	4.5.1 Beschrijving	31
	4.5.2 Effecten	33
4.6	Tijdelijke wegen	34
	4.6.1 Beschrijving	34

4.6.2	Effecten	35
4.7	Cranberryteelt	36
4.7.1	Beschrijving	36
4.7.2	Effecten	37
4.8	Conclusies	38
5	NIEUW ONDERZOEK EN AUTONOME ONTWIKKELINGEN	39
5.1	Bodemchemisch onderzoek	39
5.2	Overige onderzoeken	41
5.2.1	Watersysteem	41
5.2.2	Ecologie	42
5.3	Autonome ontwikkelingen	42
6	CONCLUSIES	44
	Laatste pagina	44

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

Natuurontwikkeling Krimpenerwaard

De gemeente Krimpenerwaard werkt samen met de provincie Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap van Schieland aan de realisatie van circa 2.250 hectare natuur in de Krimpenerwaard in het kader van de ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Deze natuuropgave wordt gecombineerd met een bijpassend robuust en duurzaam watersysteem in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het tegengaan van bodemdaling. Daarbij is de natuuropgave primair.

Bestemmingsplan

Om de natuurontwikkeling in deze deelgebieden planologisch-juridisch mogelijk te maken, is aanpassing van de ter plaatse geldende bestemmingsplannen nodig. Op dit moment werkt de gemeente aan het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' dat voor de betreffende deelgebieden de natuurontwikkeling planologisch-juridisch mogelijk moet maken. Dit bestemmingsplan heeft recent als voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegen (vanaf 6 april 2018) en de gemeente is voornemens om rond de zomer van 2018 het ontwerp bestemmingsplan ter inzage te leggen.

Milieueffectrapport (MER)

De gemeente wil de eerder ingezette m.e.r.-procedure voortzetten. Daarbij is de vraag gerezen of het InrichtingsMER Natuuropgave Krimpenerwaard uit 2010 en de aanvulling op het MER uit 2015 aan het nieuwe bestemmingsplan ten grondslag mogen worden gelegd. Dit vanwege enkele recente planwijzigingen en vanwege recent uitgevoerde nieuwe onderzoeken.

1.2 Doelstelling rapport

In voorliggend rapport is beschreven of de planwijzigingen ten opzichte van de situatie in 2015 tot aanmerkelijke wijzigingen kunnen leiden, die nopen tot actualisatie van het MER (inclusief aanvulling 2015). Daarnaast is beschreven of de onderzoeken die na 2015 zijn uitgevoerd van invloed kunnen zijn op de effectbeoordeling in het MER (inclusief aanvulling 2015). Het gaat daarbij met name om nieuw bodemchemisch en ecologisch onderzoek.

1.3 Aanpak en leeswijzer

Eerst zijn in hoofdstuk 2 de actuele juridische kaders (wet- en regelgeving en jurisprudentie) rondom m.e.r. beschreven en is beoordeeld of, in het licht van die kaders, een aanvulling op het MER verplicht is en wat de juridische eisen voor een aanvulling op het MER zijn.

In hoofdstuk 3 tot en met 5 is vervolgens inhoudelijk beoordeeld of de planwijzigingen en de nieuwe onderzoeken ertoe leiden dat een aanvulling op het MER noodzakelijk is. In hoofdstuk 3 zijn eerst de wijzigingen integraal en op hoofdlijnen beoordeeld. In hoofdstuk 4 zijn de planwijzigingen meer in detail

beoordeeld. In hoofdstuk 5 zijn de resultaten van de nieuwe onderzoeken besproken en zijn ook de autonome ontwikkelingen tegen het licht gehouden.

Het rapport wordt in hoofdstuk 6 afgesloten met een integrale conclusie.

2

JURIDISCHE TOETS

Zoals beschreven in paragraaf 1.1 is bij de gemeente de vraag gerezen of het MER uit 2010 en de aanvulling op het MER uit 2015 aan het nieuwe bestemmingsplan ten grondslag mogen worden gelegd. En zo ja of het nodig is dit MER (inclusief aanvulling uit 2015) aan te vullen dan wel of actualiserend onderzoek noodzakelijk is. In dit hoofdstuk wordt beschreven welke regels hieromtrent volgen uit de ter zake relevante wet- en regelgeving en jurisprudentie (paragraaf 2.1).

Tevens wordt een beknopte actualiteitscontrole uitgevoerd op de gebruikte regelgeving in het MER uit 2010 en de aanvulling op het MER uit 2015 (paragraaf 2.2).

2.1 Geldige grondslag

Hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer (Wm) regelt dat het bevoegd gezag een MER niet ten grondslag ligt aan een bestemmingsplan, indien blijkt dat de gegevens die in het MER zijn opgenomen zodanig zijn gewijzigd dat deze redelijkerwijs niet aan het plan ten grondslag kunnen worden gelegd. Dit blijkt uit de artikelen 7.13, aanhef en onder b, (plan-m.e.r.) en 7.36a, aanhef en onder b, Wm (besluit- of ook wel project-m.e.r.).

Hieruit lijkt te volgen dat het er primair om gaat dat de milieueffecten die in een MER zijn beschreven aansluiten bij de milieueffecten die daadwerkelijk het gevolg zullen zijn van het plan. Indien in een plan wezenlijke wijzigingen worden doorgevoerd, kunnen deze gegevens afwijken van de gegevens die in het eerdere MER zijn opgenomen, waardoor de beschreven milieueffecten onvoldoende overeenkomen met de daadwerkelijke (en mogelijk negatievere) milieueffecten die worden veroorzaakt door de ontwikkeling.

Wanneer vervolgens wordt gekeken naar de lijn in de jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling), ontstaat eenzelfde beeld. Kanttekening hierbij is dat veel van deze jurisprudentie betrekking heeft op een oud artikel, namelijk artikel 7.27 lid 2 Wm (gold tot 1 juli 2010). In dit artikel werd gesproken over **aanmerkelijke wijziging** van de omstandigheden ten opzichte van het opgestelde MER. Van belang is om duidelijk te krijgen wat wordt verstaan onder een aanmerkelijke wijziging.

Opmerking verdient dat wanneer er wordt gesproken over artikel 7.13, aanhef en onder b Wm, ook artikel 7.36a, aanhef en onder b Wm, wordt bedoeld (en vice versa). Uit een uitspraak van 27 januari 2016 volgt namelijk dat deze artikelen het oude artikel 7.27, tweede lid, Wm vervangen.¹

Aanmerkelijke wijziging

Een definitie van aanmerkelijke wijziging wordt in de Wm niet gegeven, waardoor wij meteen overgaan naar de behandeling van relevante jurisprudentie.

Een eerste uitspraak die in dit verband dient te worden genoemd, is een uitspraak van 19 december 2007.² In deze uitspraak staat een partiële herziening van het streekplan Noord-Brabant 2002 ter beoordeling. Deze

---

1 ABRvS 1 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:163 (Inpassingsplan RijnlandRoute).

2 ABRvS 19 december 2007, ECLI:NL:RVS:2007:BC0561 (Partiële herziening Streekplan Noord-Brabant 2002, concrete beleidsbeslissing N284 Hapert).

partiële herziening is vastgesteld bij besluit van Provinciale Staten van 10 maart 2006. Daaraan voorafgaand is in 2005, op verzoek van Provinciale Staten, een actualisatie uitgevoerd van een uit 2002 stammend MER. Dit in verband met een actualisering van de verkeersgegevens. De resultaten hiervan zijn neergelegd in het rapport 'MER N284, actualisering verkeer, geluid, lucht en veiligheid gericht op Hapertvariant'. In dit rapport zijn naast de verkeersintensiteiten ook de gegevens met betrekking tot geluid, lucht en externe veiligheid geactualiseerd.

Vervolgens stelt de Afdeling zich op het standpunt dat appellanten niet aannemelijk hebben gemaakt dat, ten tijde van het nemen van het besluit door Provinciale Staten, sprake was van een aanmerkelijke wijziging van de omstandigheden ten opzichte van de omstandigheden waarvan bij het maken van het MER is uitgegaan. Gelet hierop hebben Provinciale Staten voornoemd rapport op goede gronden niet als aanvullend MER, maar als een actualiserend onderzoek aangemerkt, aldus de Afdeling.

Uit deze uitspraak maken wij op dat als er geen sprake is van een aanmerkelijke wijziging van de ontwikkeling in kwestie, dat dan kan worden volstaan met, indien nodig, een actualisatie van het eerdere MER. Nieuwere gegevens met betrekking tot de milieueffecten van de betreffende ontwikkeling, opgenomen in een actualiserend onderzoek, kwalificeren als zodanig **niet** als een aanmerkelijke wijziging.

Deze conclusie wordt ondersteund door een uitspraak van 3 december 2008 met betrekking tot het Tracébesluit Capaciteitsuitbreiding Coentunnel.¹ In dit geval was er sprake van een tijdsbestek van ongeveer tien jaar tussen het moment van het vaststellen van het MER en het vaststellen van het Tracébesluit. Dit enkele feit brengt volgens de Afdeling niet reeds met zich mee dat het MER niet meer aan het Tracébesluit ten grondslag kon worden gelegd. Voorts brengt het feit dat sinds het MER gebruik is gemaakt van andere, nieuwere verkeersmodellen evenmin met zich mee dat sprake zou zijn van aanmerkelijke wijzigingen in de omstandigheden waarvan bij het maken van het MER is uitgegaan. Hoewel deze modellen op een aantal punten van elkaar verschillen, is niet aannemelijk gemaakt dat deze verschillen zodanig van aard en omvang zijn dat de minister als gevolg hiervan tot het oordeel had moeten komen dat de gegevens die ten grondslag zijn gelegd aan het MER zodanige aanmerkelijke wijzigingen hebben ondergaan dat het Tracébesluit hier niet mede op gebaseerd mocht worden, aldus de Afdeling.

Verder kan uit laatstgenoemde uitspraak worden opgemaakt dat de Afdeling een actualisatie van een eerder MER en een aanvulling over een kam scheert. De Afdeling merkt namelijk op '*dat aanvullingen op de beschikbare informatie (...) niet ongebruikelijk zijn en in beginsel zijn toegestaan, mits deze kenbaar zijn en als gevolg van deze aanvullingen geen sprake is van een wezenlijke feitelijke wijziging van het voorziene project (...)*'.² Hieruit maken wij op dat een actualisatie van een eerder MER kan worden gegoten in een aanvulling op het eerdere MER. Vandaar dat wij hierna spreken over een actualisatie/aanvulling van een eerder MER.

In deze uitspraak verduidelijkt de Afdeling verder wanneer er wél sprake is van een aanmerkelijke wijziging. In dit verband spreekt zij over een wezenlijke feitelijke wijziging van het voorziene project, zoals bijvoorbeeld de ligging en de omvang hiervan. In dat geval kan dus **niet** worden volstaan met een aanvulling op het eerdere MER, maar moet een nieuw MER worden opgesteld.

Een uitspraak van 31 oktober 2012³ biedt een voorbeeld waarin een wijziging van omvang een rol speelde en waarbij de Afdeling heeft geoordeeld dat er sprake was van een zodanige wijziging, dat het MER niet meer ten grondslag kon worden gelegd aan het betreffende plan. In het MER was uitgegaan van het uitgangspunt dat bouwvlakken van grondgebonden agrarische bedrijven tot maximaal 1,5 hectare mogen uitbreiden. Bij de gewijzigde vaststelling van het plan is in de planregels een uitbreiding van bouwvlakken van grondgebonden agrarische bedrijven tot maximaal 2,5 hectare mogelijk gemaakt. Deze wijziging is volgens de Afdeling zodanig dat het MER niet redelijkerwijs meer aan het plan ten grondslag kon worden gelegd. Relatief gezien is immers sprake van een groot verschil, waardoor aannemelijk is dat de beschreven milieueffecten niet overeenkomen met de daadwerkelijke (en waarschijnlijk omvangrijkere) milieueffecten.

---

1 ABRvS 3 december 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BG5896 (Tracébesluit Capaciteitsuitbreiding Coentunnel).

2 ABRvS 3 december 2008, ECLI:NL:RVS:2008:BG5896, r.o. 2.6.3. Zie ook: ABRvS 24 maart 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BL8690 (Tracébesluit Omlegging Zuid-Willemsvaart Maas-Den Dungen), r.o. 2.10.3.

3 ABRvS 31 oktober 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY1709 (Actualisatie bestemmingsplan buitengebied Woensdrecht).

Deze uitspraak is gedaan op grond van het huidige artikel 7.13, aanhef en onder b Wm, waardoor de term aanmerkelijke wijziging niet is gebruikt. Wel kan uit deze uitspraak worden afgeleid dat de eerdere lijn van jurisprudentie met betrekking tot het oude artikel 7.27 lid 2 Wm wordt gevolgd.

Een andere uitspraak die wij in dit kader wensen te noemen, is een uitspraak van 6 juli 2016 met betrekking tot bestemmingsplan 't Goy en omgeving'.¹ Ook in deze uitspraak zien wij bevestiging dat de lijn van de jurisprudentie met betrekking tot het oude artikel 7.27 lid 2 Wm nog steeds kan worden gevolgd. In deze zaak ging het om een wijziging van de in het bestemmingsplan opgenomen regeling voor het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen. In het ontwerp was geregeld dat binnen een afstand van 50 meter ten opzichte van woningen en bijbehorende tuinen en erven, alsook andere spuitgevoelige functies niet met gewasbeschermingsmiddelen mag worden gespoten. In plaats hiervan is in het definitieve plan geregeld dat het verboden is zonder omgevingsvergunning van het bevoegd gezag op de gronden met de bestemming 'Agrarisch' een nieuwe fruitboomgaard aan te planten voor zover gelegen binnen 50 meter van een gevoelige functie, of een fruitboomgaard te herplanten voor zover dit niet binnen één jaar na het rooien heeft plaatsgevonden op dezelfde locatie.

De Afdeling citeert in dit verband artikel 7.13, aanhef en onder b Wm en overweegt: 'de raad kan bij de vaststelling van het plan daarin wijzigingen aanbrengen ten opzichte van het ontwerp. Slechts indien de afwijkingen van het ontwerp naar aard en omvang zo groot zijn dat een wezenlijk ander plan is vastgesteld, dient de wettelijke procedure opnieuw te worden doorlopen'. De hierboven beschreven wijziging is naar het oordeel van de Afdeling naar aard en omvang niet zodanig groot dat geoordeeld moet worden dat een wezenlijk ander plan voorligt. Verder overweegt de Afdeling dat, nu zowel het ontwerp van het plan als het plan voorzien in fruitteelt op de gronden met de bestemming 'Agrarisch', geen aanleiding bestaat voor het oordeel dat het plan ten opzichte van het ontwerp van het plan zodanig is gewijzigd dat de gegevens die in het planMER zijn opgenomen redelijkerwijs niet meer aan het plan ten grondslag kunnen worden gelegd.

Uit andere jurisprudentie maken wij op dat de lat met betrekking tot een aanmerkelijke wijziging van een project hoog ligt. Zo stemde de Afdeling in een uitspraak van 24 maart 2010 in met een actualisatie/aanvulling van een eerder MER, ofschoon de omstandigheden in de tussentijd behoorlijk waren gewijzigd. Zo was in de actualisatie/aanvulling rekening gehouden met het uitgangspunt van drielaags containervaart en het opnemen van een regiovariant, met als gevolg een asverschuiving van het omleggingsalternatief met meer dan 100 meter. De Afdeling is echter van mening dat geen sprake is van strijd met artikel 7.27, lid 2 Wm (oud), zodat met een actualisatie/aanvulling van het eerdere MER kon worden volstaan. Wellicht dat hierbij een rol heeft gespeeld dat de Commissie voor de milieueffectrapportage positief heeft geadviseerd over deze aanvulling en geen aanleiding zag voor het opstellen van een nieuw MER.

Een andere uitspraak die in dit verband vermelding verdient, is een uitspraak van 27 april 2011 met betrekking tot het Tracébesluit Rijksweg 74.² Een van de appellanten betoogde dat het project ingrijpend is gewijzigd, omdat in afwijking van het MER is voorgenomen om op de A73 weefvakken en geluidschermen te plaatsen en omdat is voorzien in een andere inrichting van het knooppunt A73-RW74. Ook zijn nadien andere verkeersprognoses verschenen. De Afdeling is echter van mening dat dit niet zodanig ingrijpende aanpassingen zijn, dat het eerdere MER niet meer als basis voor de besluitvorming over het project kan worden gebruikt. Er is dan ook terecht volstaan met een aanvulling op het eerdere MER.

Procedure

Ter afsluiting van deze paragraaf willen wij nog kort stilstaan bij de procedure die moet worden gevolgd met betrekking tot een actualisatie/aanvulling van een eerder MER. In de hierboven besproken uitspraak van 19 december 2007 heeft de Afdeling zich op het standpunt gesteld dat geen rechtsregel ertoe noopt dat met betrekking tot een actualiserend onderzoek inspraakmogelijkheden moeten worden geboden. Aangezien het aanvullend MER evenwel ten grondslag lag aan het besluit dat in voornoemde uitspraak ter beoordeling stond, konden in het kader van de vaststelling van dat besluit wel zienswijzen worden ingediend

---

1 ABRvS 6 juli 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1857 (Bestemmingsplan 't Goy en omgeving).

2 ABRvS 27 april 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BQ2688 (Tracébesluit Rijksweg 74).

met betrekking tot het aanvullend MER. In een uitspraak van 10 oktober 2012 heeft de Afdeling zich echter op het standpunt gesteld dat een nadere zienswijzenprocedure wel in de rede ligt indien de aanvullingen zeer omvangrijk zijn of sterk afwijken van het eerdere MER.¹

Of er sprake is van aanmerkelijke wijzigingen, zal moeten blijken uit de volgende hoofdstukken. Op grond daarvan zal in hoofdstuk 6 een aanbeveling worden gedaan.

Tussentijdse conclusie

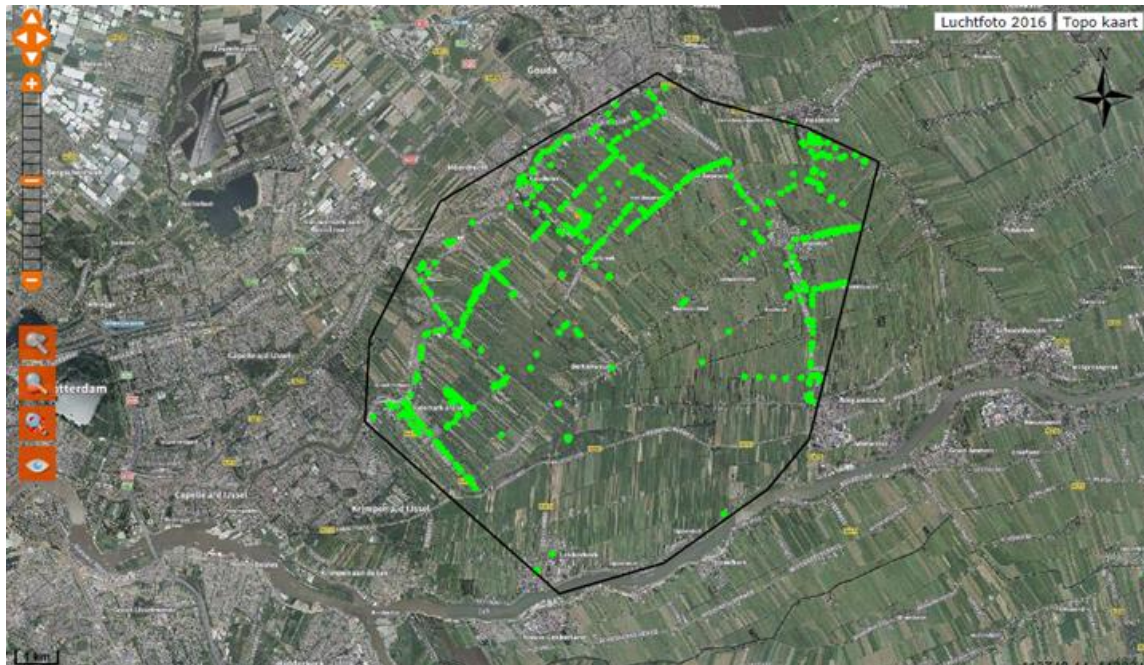
Uit het bovenstaande volgt dat een MER niet redelijkerwijs ten grondslag kan worden gelegd aan een plan, indien er sprake is van een aanmerkelijke wijziging. Dit is de lijn die volgens ons uit de jurisprudentie van de Afdeling kan worden gedestilleerd. Hierbij kan worden gesteld dat de lat, om als aanmerkelijke wijziging te kunnen worden aangemerkt, hoog ligt. Er moet dan sprake zijn van een wezenlijke feitelijke wijziging van het betreffende project, waarbij kan worden gedacht aan een wijziging van de ligging en/of omvang.

2.2 Actualisatie regelgeving

Wet natuurbescherming

In het MER van 2010 en de aanvulling op het MER van 2015 zijn de effecten van het plan op flora- en faunasoorten die waren beschermd onder de Flora- en faunawet (Ffw) onderzocht. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. De Wnb vervangt de Ffw. Onder de Wnb zijn soorten beschermd die niet waren beschermd onder de Ffw. Het gaat hierbij vooral om plantensoorten, libellen en vlinders, welke met name voorkomen in droge/schrale gebieden (de Krimpenerwaard betreft een vochtig veengebied). In het kader van voorliggende robuustheidsanalyse is op 1 augustus 2018 de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd binnen onderstaand zoekgebied, met het doel om te controleren of zich 'nieuwe' beschermde soorten in het plangebied bevinden.

Afbeelding 2.1 Zoekgebied NDFF 01-08-2018

De zoekresultaten van 1 augustus 2018 komen vrijwel overeen met de lijst van soorten die in 2015 conform de destijds geverifieerde bronnen in het plangebied voorkwamen. Dit betreft de soorten in onderstaande

¹ ABRvS 10 oktober 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BX9716, r.o. 3.9 (Bestemmingsplan Oostelijke randweg 2009).

afbeelding. Een verschil tussen de soortenlijst van 2018 en 2015 is dat bittervoorn niet meer in de lijst van aanwezige beschermde soorten staat aangezien deze soort met de inwerkingtreding van de Wnb niet meer beschermd is.

Afbeelding 2.2 Beschermde soorten in de Krimpenerwaard (bron: aanvulling MER, 2015)

soort	tabel 3 Flora- en faunawet / bijlage IV Habitatrichtlijn	rode lijst	voorkomen binnen of buiten plangebied	habitats
bever	HR		buiten	water en moeras
waterspitsmuis	3	kwetsbaar	binnen	water en moeras
watervleermuis	HR		buiten	water en moeras, verblijfplaats in bomen
meervleermuis	HR		buiten	water en moeras, verblijfplaats in gebouwen
gewone dwergvleermuis	HR		binnen	water, moeras, bos, stedelijke omgeving, verblijfplaats in gebouwen
ruige dwergvleermuis	HR		binnen	water, moeras, bos, stedelijke omgeving, open gebied, verblijfplaats in gebouwen en bomen
laatvlieger	HR		binnen	water, moeras, bos, stedelijke omgeving, open gebied, verblijfplaats in gebouwen
rosse vleermuis*	HR		binnen	water, moeras, bos, open gebied, verblijfplaats in bomen
gewone grootoorvleermuis	HR		binnen	water, moeras, bos, stedelijke omgeving, verblijfplaats in gebouwen en bomen
rugstreepd	HR		binnen	zandige terreinen, veengebieden, ondiepe snel opwarmende wateren
ringslang (uitgezet)	3	kwetsbaar	binnen	water en moeras
bittervoorn	3	kwetsbaar	binnen	plantenrijk water met zoetwatermosselen
groene glazenmaker	HR	bedreigd	binnen	water met krabbenscheervegetatie
rivierrombout	HR	ernstig bedreigd	buiten	rivieren en grote beken, vooral op plaatsen waar zand of slib is afgezet
platte schijfhoren	HR		binnen	voedselrijk en plantenrijk stilstaand water

Op grond van de aanvulling op het MER (2015) geldt voor de soorten in bovenstaande afbeelding: de omzetting van veenweidegraslanden naar botanisch grasland, weidevogelgrasland en landschapselementen zal leiden tot een areaalvergroting en kwaliteitstoename van het gebied voor een groot aantal van de in de tabel genoemde beschermde soorten. Afhankelijk van de aard van de werkzaamheden is tijdelijke verstoring tijdens werkzaamheden echter niet op voorhand uit te sluiten. Mogelijk is dus een ontheffing van de Wnb nodig voor het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden. De verwachting is dat deze ontheffing kan worden verkregen, omdat de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt of zelfs wordt verbeterd. Voor vogels geldt bijvoorbeeld dat broedende vogels niet mogen worden verstoord. De werkzaamheden zullen hier op moeten worden aangepast, bijvoorbeeld door buiten het broedseizoen te werken. Nesten van vogels die elk jaar opnieuw worden gebruikt, worden gezien als vaste rust- en verblijfplaats. Voor het vernietigen van dergelijke nesten is een ontheffing nodig. Vernietiging van dergelijke nesten is echter niet aan de orde, omdat er geen bomen of gebouwen waar deze nesten zich in kunnen bevinden worden verwijderd. Hiermee zijn ook permanente negatieve effecten op vleermuizen uitgesloten.

Holle bomen, gebouwen, lijnvormige landschapselementen blijven behouden of worden juist versterkt. Voor vleermuizen geldt wel dat tijdelijke negatieve effecten tijdens de werkzaamheden niet bij voorbaat kunnen worden uitgesloten als bijvoorbeeld na zonsondergang met behulp van kunstlicht werkzaamheden worden uitgevoerd.

Voor eventuele ontheffingsaanvragen ten behoeve van de uitvoeringswerkzaamheden is het nodig om de effecten en de benodigde maatregelen per soort gedetailleerd(er) in beeld te brengen. Bij maatregelen kan men denken aan gefaseerd werken in ruimte en tijd (bijvoorbeeld werken buiten het broedseizoen), gedurende de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden voor soorten in stand houden zodat soorten tijdelijk kunnen uitwijken naar delen van het plangebied waar niet wordt gewerkt, en het afsluiten en afwissen van watergangen voordat deze worden gedempt of vergraven.

Natuurbeleid provincie Zuid-Holland

In de aanvullingsnotitie op het MER in 2015 is het natuurbeleid van de provincie Zuid-Holland ten aanzien van de Natuurnetwerk Nederland/NNN (toen Ecologische Hoofdstructuur/EHS)) uitgewerkt. Het betreft de Visie Ruimte en Mobiliteit (2014) en de Beleidsvisie Groen (2013).

In de Visie Ruimte en Mobiliteit zijn sinds 2014 enkele wijzigingen doorgevoerd. In 2016 is de naam 'EHS' vervangen door 'NNN' en zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd in de begrenzing van de NNN. Deze wijzigingen hebben geen wezenlijke gevolgen voor de beschrijving van het natuurbeleid in de Aanvulling op het MER uit 2015.

De Beleidsvisie Groen is nog actueel beleid. Wel heeft de provincie inmiddels de nieuwe ontwerp-visie Rijke Groenblauwe Leefomgeving ter inzage gelegd. Deze zal de huidige Beleidsvisie Groen op termijn vervangen. De wijzigingen hebben geen wezenlijke gevolgen voor de beschrijving van het natuurbeleid in de Aanvulling op het MER uit 2015.

3

PLANWIJZIGINGEN OP HOOFDLIJNEN

3.1 Natuuropgave Krimpenerwaard 2010

De gemeente Krimpenerwaard is al meerdere jaren bezig met de voorbereiding van de realisatie van de Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard.

In 2005 is het Veenweidepact ondertekend, waarin vijftien partijen (provincie, gemeenten, hoogheemraadschap en maatschappelijke organisaties) met elkaar afspraken hebben gemaakt om het waardevolle agrarisch cultuurlandschap in de Krimpenerwaard met bijbehorende natuurwaarden te behouden en te ontwikkelen. In het Veenweidepact Krimpenerwaard wordt gewerkt aan vijf doelen: de aanleg van nieuwe natuur, duurzaam waterbeheer en het tegengaan van bodemdaling, het versterken van de landbouwstructuur, extra kansen voor toerisme en recreatie en het stimuleren van vernieuwend ondernemerschap. Een functiewijziging van een gebied van circa 2.450 hectare was beoogd. In deze fase is het InrichtingsMER natuuropgave Krimpenerwaard opgesteld¹. Dit MER is afgerond in 2010.

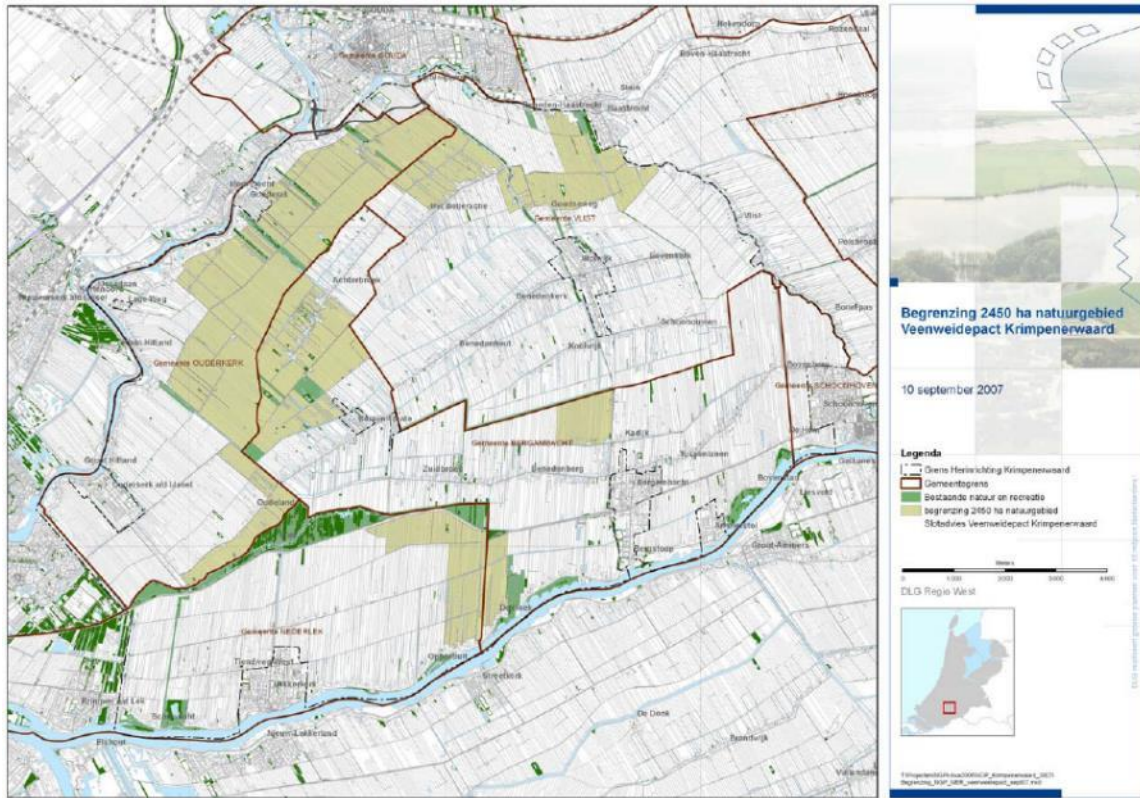
In het InrichtingsMER Natuuropgave Krimpenerwaard zijn de effecten van twee inrichtingsalternatieven, 'Grutto en Otter' en 'Groeiend Veen', beoordeeld. In het inrichtingsalternatief 'Grutto en Otter' is gezocht naar een optimalisatie van de realisatie van de natuurdoelstellingen binnen het plangebied (afbeelding 3.1). Het alternatief 'Groeiend Veen' is gericht op het maximaal tegengaan van bodemdaling. Voor de beoordeling van beide alternatieven is een toetsingskader opgesteld. Het toetsingskader bestaat uit twee delen, namelijk hoofddoelen en neveneffecten. De hoofddoelen zijn opgedeeld in vier thema's: landschap & cultuurhistorie, bodem & water, natuur en recreatie. Afgaand op de effectenbeoordeling is destijds het inrichtingsalternatief 'Grutto en Otter' gekozen als voorkeursalternatief en door de Dienst Landelijk Gebied uitwerkt tot een inrichtingsplan.

---

¹ Witteveen+Bos, 2010. InrichtingsMER natuuropgave Krimpenerwaard, ref. GV774-5/nija4/016. 2 september 2010.

Afbeelding 3.1 Begrenzing plangebied (2.450 hectare natuurgebied) (bron: Strategiegroep Veenweidepact Krimpenerwaard, 2006)

In het MER van 2010 staat: voor de natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard zijn het peilbeheer en de nutriëntenhuishouding de belangrijkste sturende factoren. Bij het peilbeheer is de keuze tussen enerzijds de drooglegging constant houden door de maaielddaling te volgen door middel van regelmatige peilaanpassingen, of anderzijds het in de loop van de tijd vasthouden van het ingestelde peil (peilfixatie) voor de ontwikkeling (vernatting) van het natuurgebied. Het laatste beperkt de mogelijkheden voor medegebruik door particulieren en agrariërs. Ten aanzien van de nutriëntenhuishouding is het belangrijk de in het natuurgebied aanwezige nutriënten te verlagen door bijvoorbeeld afplaggen en het afvoeren van maaisel. Deze maatregelen zijn vooral belangrijk voor de natte natuur en de botanische graslanden. De uitvoering van deze maatregelen zal in het integrale inrichtingsplan verder uitgewerkt worden.

De belangrijkste afweging bij de keuze van een voorkeursalternatief (is) die tussen de natuurdoelstellingen enerzijds en het tegengaan van bodemdaling anderzijds. Om de bodemdaling zoveel mogelijk te remmen, zal gekozen moeten worden voor peilfixatie. Het gebied en de daarbij horende natuur worden dan nat (veel moerasnatuur). Om de natuurwaarden van het historische cultuurlandschap te behouden, zal een zekere drooglegging gehandhaafd moeten worden. Omdat de bodemdaling dan doorgaat, zijn regelmatige peilaanpassingen noodzakelijk. Overigens wordt de bodemdaling in het alternatief 'Grutto en Otter' reeds verminderd ten opzichte van de huidige situatie en het nulalternatief (geen natuurontwikkeling). Op grond van de gekozen natuurdoelstellingen, is geadviseerd om alternatief 'Grutto en Otter' aan te wijzen als voorkeursalternatief. Hiermee wordt namelijk de hoogste natuurwaarde gerealiseerd vanuit het voor de Krimpenerwaard gekozen cultuurhistorische perspectief op natuur en er wordt ook een substantiële vermindering van de bodemdaling behaald. Daarnaast worden de beste omstandigheden gerealiseerd voor particulier natuurbeheer en medegebruik door agrariërs.

3.2 Planwijziging 2015

Sinds het kabinet Rutte I is het natuurbeleid van Rijk en provincies drastisch gewijzigd. De Ecologische Hoofdstructuur (EHS), door het Rijk omgedoopt tot Natuur Netwerk Nederland (NNN), moet compacter en de uitvoering moet met minder middelen en in een langere realisatietermijn plaatsvinden. Dit heeft geleid tot een herijkte EHS, die met een grotere betrokkenheid van belanghebbenden in de gebieden gerealiseerd dient te worden. Deze nieuwe benadering heeft consequenties voor de begrenzing en invulling van de EHS in de Krimpenerwaard en daarmee voor de uitvoering van het oorspronkelijke inrichtingsplan volgens het concept 'Grutto en otter'. Het alternatief 'Grutto en dotter' is door de Strategiegroep Veenweidepact ontwikkeld als reactie op de bezuinigingen en de beleidswijzigingen van het Rijk. Waar eerst aan natte natuur met ruimte voor de otter gedacht werd, wordt in Grutto en dotter gekozen voor diverse typen grasland met natuurwaarden voor weidevogels en andere voor het gebied karakteristieke planten- en diersoorten. Daardoor blijft het mogelijk om het agrarisch bedrijf in een deel van het begrensde gebied op aangepaste wijze voort te zetten. Hierbij kunnen onder andere de regelingen van particulier of agrarisch natuurbeheer worden ingezet.

Grutto en dotter wijkt op de volgende onderdelen af van het oorspronkelijke voorkeursalternatief Grutto en otter:

- geen realisatie van de 'Groene ruggengraat' of 'Natte As', de robuuste ecologische verbindingzone door midden Nederland. Concreet betekent dit dat niet meer op grote schaal open water en moerassen gegraven worden;
- vervanging van de natuur uit de Groene ruggengraat door kleinschalige elementen als poelen en natuurvriendelijke oevers;
- het areaal 'weidevogelgrasland' en 'botanisch grasland' neemt toe ten koste van het areaal aan open water en moeras;
- sterkere relatie tussen de natuurontwikkeling in de ecologische hoofdstructuur (NNN) en de waterkwaliteitsdoelen uit de Europese kaderrichtlijn water (KRW);
- gedeeltelijke wijziging van de begrenzing van het projectgebied;
- meer flexibiliteit, zowel qua maatregelen, situering als qua fasering in de tijd;
- de ontwikkelingsmethode wordt geheel anders. Door decentralisatie van overheidstaken krijgen de gemeenten in de Krimpenerwaard (na 1 januari 2015 samengevoegd tot de gemeente Krimpenerwaard) en het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard de regierol bij de uitvoering in plaats van de provincie Zuid-Holland.

Voor de NNN in de Krimpenerwaard is in het Natuurbeheerplan van de provincie Zuid-Holland (2018) een bepaalde verhouding in natuurtypen ten doel gesteld. Deze verhouding is grofweg in te delen in:

- 50 % weidevogelnatuur; bevat op gebiedsniveau in ieder geval de volgende natuurbeheertypen: Vochtig weidevogelgrasland (N13.01), kruiden- en faunarijk grasland (N12.02) en vochtig hooiland (N10.02);
- 35 % botanische natuur; bevat op gebiedsniveau in elk geval de volgende natuurbeheertypen: Veenmosrietland en moerasheide (N06.01), Nat Schraalland (N10.01), Vochtig hooiland (N10.02) en Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02);
- 15 % kleinschalige landschapselementen. Hiertoe behoren binnen de Krimpenerwaard in ieder geval de volgende natuurbeheertypen: Eendenkooi (N17.04), moeras (N05.01), gemaaid rietland (N05.02), Hoog- en laagveenbos (N14.02). Dit zijn meestal landschapselementen die reeds aanwezig zijn in het landschap.

In 2015 is een aanvulling op het InrichtingsMER natuuropgave Krimpenerwaard opgesteld. De effectbeschrijving in de aanvulling op het MER van 2015 is op dezelfde wijze uitgevoerd als in het InrichtingsMER van 2010. Dezelfde hoofddoelen en nevendoelelen met bijbehorende beoordelingscriteria komen terug. Hierdoor is Grutto en dotter goed vergelijkbaar met de oorspronkelijke inrichtingsalternatieven.

Bij een vergelijking van de effecten van Grutto en dotter met Grutto en otter valt op dat Grutto en dotter op de hoofddoelen (zie de aanvulling op het MER, 2015):

- beter scoort op landschap en cultuurhistorie. Dit komt doordat in Grutto en dotter geen nieuw open water en geen moerassen gegraven worden en meer wordt ingezet op de karakteristieke landschapselementen. Dat is beter voor het behoud en ontwikkeling van het karakteristieke verkavelings- en slotenpatroon en cultuurhistorische landschapselementen en ook voor de openheid (geen moerasbos) van de Krimpenerwaard;
- iets minder scoort op het tegengaan van bodemdaling. Dit komt doordat er minder open water en moeras zit in Grutto en dotter;
- vrijwel gelijk scoort op de natuurdoelen (goed). Alleen op het criterium 'realisering robuuste Groene Ruggengraat c.q. het opheffen van knelpunten' scoort Grutto en Dotter iets minder (goed in plaats van zeer goed), omdat er minder ruimte voor moeras en water is, waardoor de te ontwikkelen natuur in Grutto en dotter niet optimaal zal voldoen aan de eisen die gesteld waren aan de natuurdoelen van de Groene Ruggengraat. Dat is op zich niet verwonderlijk, omdat de realisatie van de Groene Ruggengraat door het Rijk is geschrapt en dit doel dan ook geen deel meer uitmaakt van het model Grutto en dotter.

Ten aanzien van de neveneffecten zijn de verschillen tussen Grutto en dotter en Grutto en otter gering. Het belangrijkste verschil tussen beide alternatieven is dat Grutto en dotter meer weidevogelgraslanden heeft, die relatief verstoringsgevoeliger zijn dan moeras en open water. Dit kan aan vernieuwend ondernemerschap meer beperkingen opleggen dan in Grutto en otter.

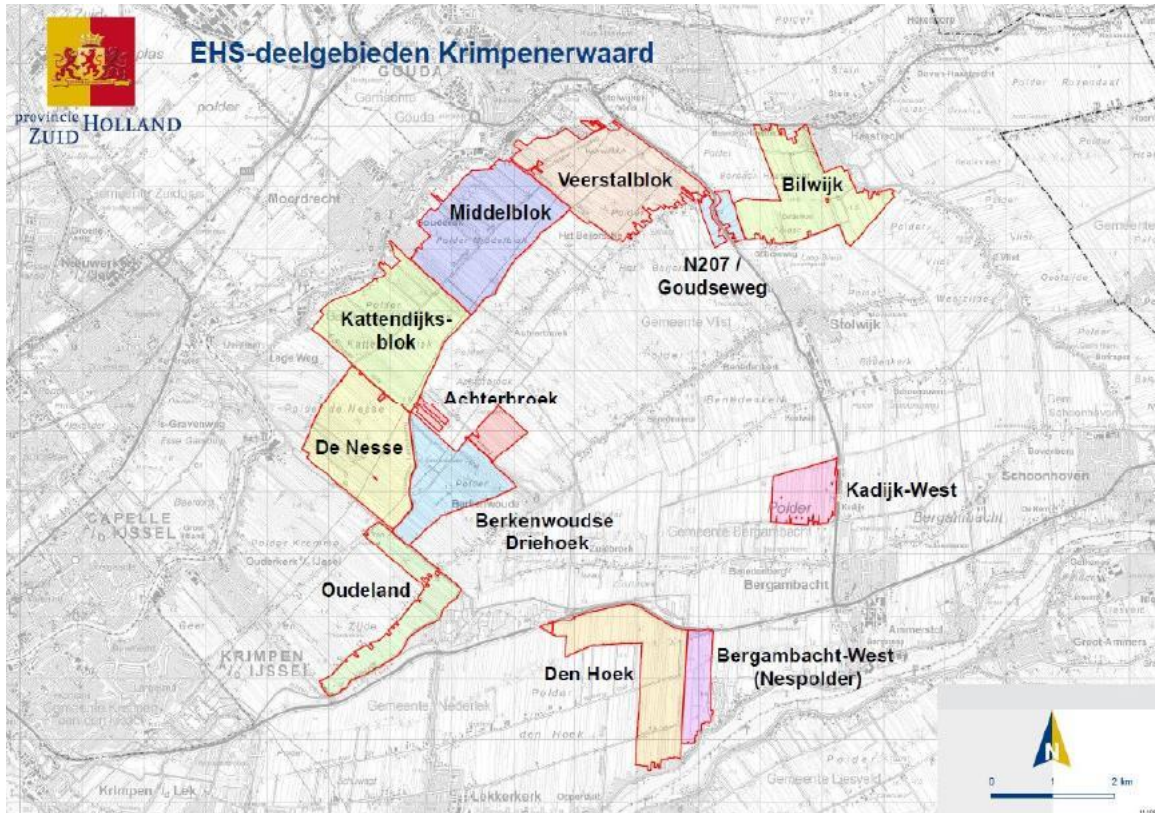
In afbeelding 3.2 staan de belangrijkste verschillen in has.

Afbeelding 3.2 Verschillen in hectare tussen Grutto en dotter en Grutto en otter en Groeiend veen

natuurdoelen ¹	Grutto en otter (ha)	Groeiend veen (ha)	Grutto en dotter (ha)
weidevogelgrasland	890	235	1.225
botanisch grasland	443	46	817
kruidrijk grasland	87	44	-
Groene Ruggengraat, waarvan:	1.030	1.030	-
water	258	258	-
natte ruigte/moeras	360	360	-
grasland (schraal en bloemrijk)	258	258	-
droge ruigte	103	103	-
struweel/bos	51	51	-
robuuste natuur, waarvan:	-	1095	-
gras	-	483	-
ruigte	-	306	-
struweel/bos	-	306	-
karakteristieke landschapselementen	-	-	408
totaal (ha)	2.450	2.450	2.450 ²

Ten opzichte van het plan uit 2010 is in het plan uit 2015 ook een groot deel van het deelgebied Achterbroek uit het plangebied gehaald, vergelijk onderstaande afbeelding 3.3 met bovenstaande afbeelding 3.1. De totale oppervlakte van het plan komt daarmee op circa 2.250 hectare (in plaats van 2.450 hectare). Voor het deelgebied Achterbroek is, voor zover dit niet meer tot het NNN behoort, door de gemeenteraad van Krimpenerwaard op 30 januari 2018 een apart bestemmingsplan vastgesteld.

Afbeelding 3.3 Deelgebieden NNN Krimpenerwaard ten tijde van de aanvulling op het MER 2015

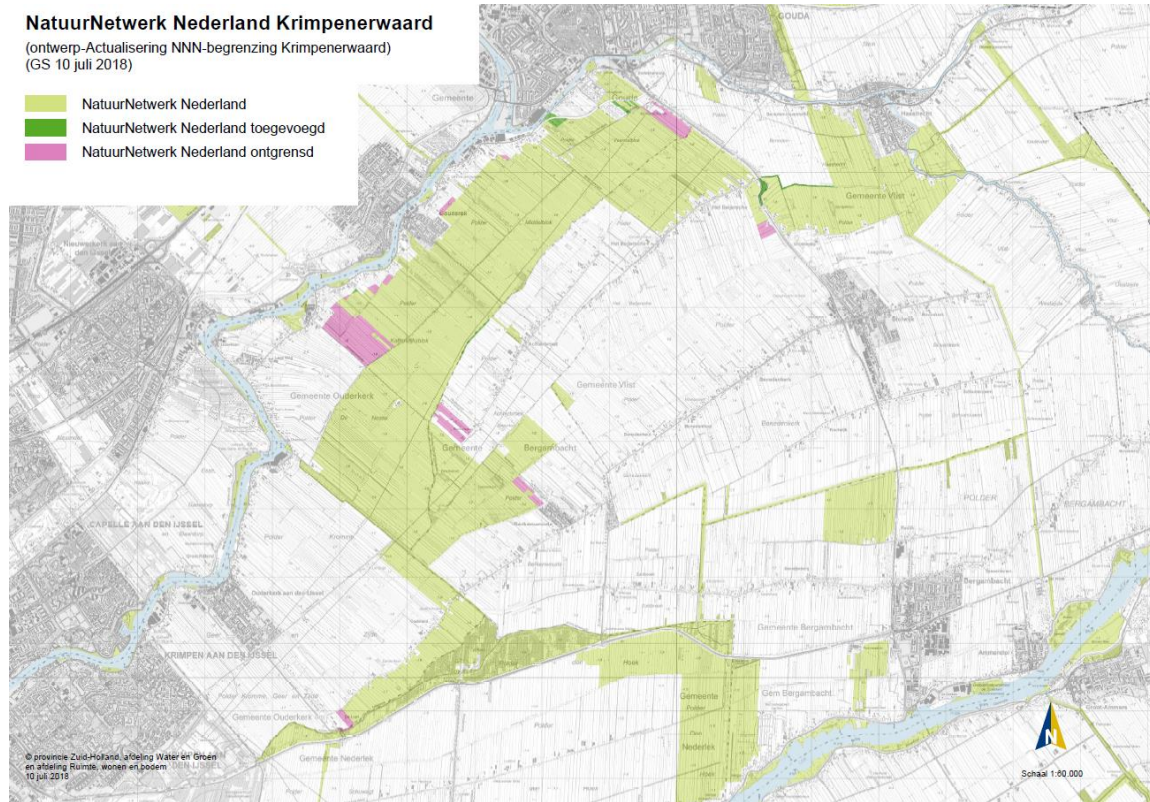

3.3 Planherziening 2018

In 2018 is het plangebied van het voornemen in het voorontwerp bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard en het bijbehorende inrichtingsplan aangepast. De doelen en het centrale concept van het plan zijn niet aangepast. Op hoofdlijnen bestaat het plan nog steeds uit een samenhangend, robuust watersysteem met grote peilvakken en een goede waterkwaliteit en een robuuste ecologische hoofdstructuur die past bij het veenweidelandschap. Deze structuur bestaat uit een breed lint van aaneengesloten grotere en kleinere natuurgebieden. Er wordt actief ingezet op een particulier natuurbeheer en recreatief medegebruik. In het samenhangende robuuste watersysteem zal de waterkwaliteit sterk kunnen verbeteren en wordt bodemdaling beperkt.

Het plangebied van het NNN in de Krimpenerwaard is ten opzichte van de aanvulling op het MER uit 2015 hoofdzakelijk op de hieronder te bespreken onderdelen aangepast. Daarnaast zijn er enkele kleine in- en uitdeukingen die hieronder niet nader zijn beschouwd, deze kleine in- en uitdeukingen zijn zichtbaar in afbeelding 3.4.

Afbeelding 3.4 NNN Krimpenerwaard d.d. 10 juli 2018

Deelgebieden De Nesse, Berkenwoudse Driehoek en Oudeland

Voor de deelgebieden De Nesse, De Berkenwoudse Driehoek en het zuidelijke deel van Oudeland zijn reeds bestemmingsplannen vastgesteld op 15 december 2015. Het gaat om de bestemmingsplannen Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard, deelgebied Berkenwoudse Driehoek en Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard, deelgebieden De Nesse en Oudeland. Deze deelgebieden zijn dus niet opgenomen in het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard.

De onderstaande afbeeldingen tonen dat de bestemmingsplannen hoofdzakelijk uit de bestemming Natuur bestaan. Enkele percelen hebben de bestemming Agrarisch met waarden. Het grootste deel van de percelen met de bestemming Agrarisch met waarden in de deelgebieden De Nesse en Berkenwoudse Driehoek worden in het bestemmingsplan 'Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard' meegenomen en eveneens voorzien van de bestemming Natuur. In het vigerende bestemmingsplan voor de deelgebieden De Nesse en Berkenwoudse Driehoek is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen waarmee de bestemming Agrarisch met waarden kan worden gewijzigd naar de bestemming Natuur.

Afbeelding 3.5 Bestemmingsplan De Nesse en Oudeland, vastgesteld op 15 december 2015

Afbeelding 3.6 Bestemmingsplan Berkenwoudse Driehoek, vastgesteld op 15 december 2015

Deelgebied Achterbroek buiten begrenzing

Ten opzichte van het InrichtingsMER (2010) is ten tijde van de aanvulling op het MER (2015) het grootste deel van het deelgebied Achterbroek ontgrensd (zie paragraaf 3.2). In het voorontwerp bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard (april 2018) zijn nog eens twee percelen uit de NNN-begrenzing gehaald. Het gaat om de twee langgerekte percelen die in afbeelding 3.3 grenzen aan Kattendijksblok. De percelen hebben samen globaal een omtrek van 300 x 500 meter en hebben dus een oppervlakte van maximaal vijftien hectare.

Gouderakse Tiendweg 99

Mogelijk worden de gronden van een agrarisch bedrijf langs de Gouderakse Tiendweg buiten de NNN-begrenzing gehaald (circa twintig hectare).

Steinse Groen

Het project Steinse Groen is onderdeel van het NNN-gebied Veenweiden Gouwe Wiericke¹ en niet het NNN-gebied Krimpenerwaard. Het is dus geen onderdeel van de eerder genoemde 2.250 hectare. Het project ligt wel binnen het grondgebied van de gemeente Krimpenerwaard en is daarom opgenomen in het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard. Ten noorden van het deelgebied Bilwijk (Haastrecht) wordt in het kader van dit project een natuurlijke verbinding tussen de Krimpenerwaard en de Reeuwijkse Plassen gerealiseerd. Het gaat om een gebied ter grootte van circa 30 hectare.

Kattendijk/Schaapjeszijde

Ter plaatse van Kattendijk 163 te Gouderak is een agrarisch bedrijf ter grootte van circa 55 hectare. De mogelijkheid bestaat dat dit bedrijf op een later moment in het NNN-gebied wordt opgenomen en dat het huidige agrarische gebied een primair natuurlijke functie krijgt.

Kattenpension Gouderakse Tiendweg 3

Er wordt in het bestemmingsplan een bestaand kattenpension planologisch mogelijk gemaakt aan de Gouderakse Tiendweg 3. De oppervlakte hiervan is (ruim) minder dan één hectare.

Tijdelijke wegen Gouderak

Om het project Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard (KIJK) te realiseren, worden mogelijk tijdelijke wegen aangelegd nabij Gouderak. Deze tijdelijke wegen worden niet planologisch mogelijk gemaakt middels het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard, maar middels de planologische regelingen ten behoeve van het project KIJK. Het ruimtebeslag in de NNN is minder dan één hectare.

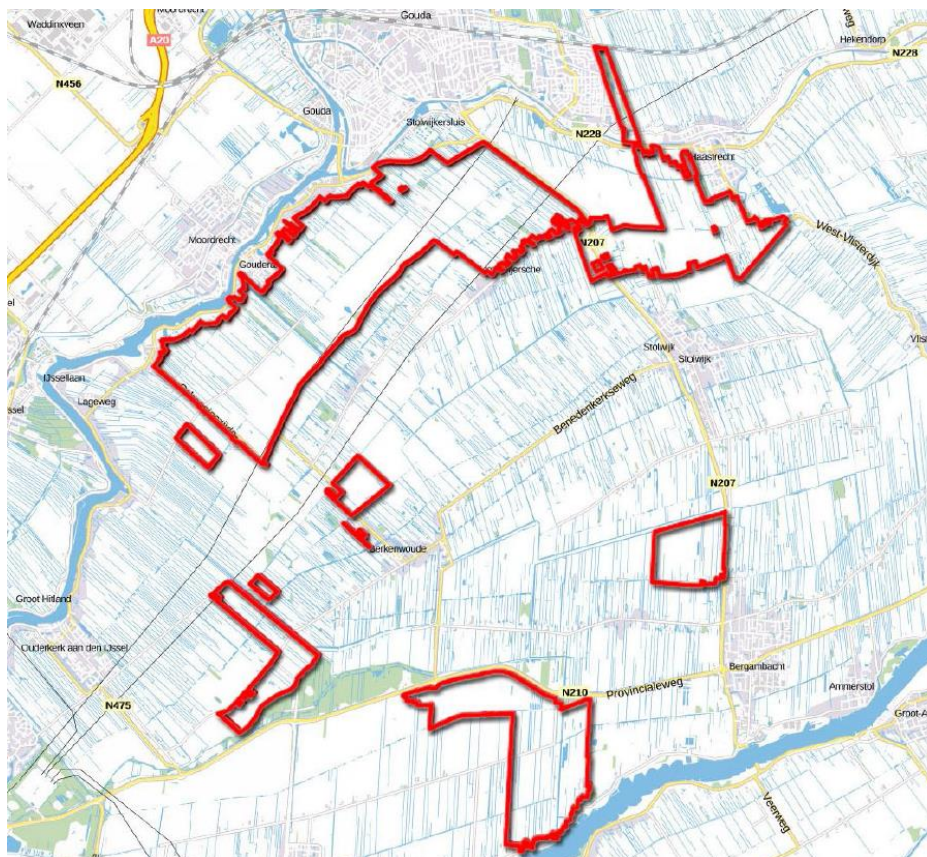
Cranberryteelt

Er is na 2015 begonnen met cranberryteelt op een gebied met een oppervlakte van ongeveer tien hectare aan de Lange Tiendweg 42 - 48, Gouderak. Feitelijk bestaat deze activiteit nu dus al.

---

¹ <https://www.veenweidengouwewiericke.nl/>.

Afbeelding 3.7 Begrenzing bestemmingsplan NNN Krimpenerwaard 2018 (bron: toelichting VO bestemmingsplan)

3.4 Effectbeoordeling op hoofdlijnen

Totale wijziging oppervlakte

De hiervoor beschreven geschrapte gronden leiden cumulatief tot een afname van de oppervlakte van het totale plangebied van ongeveer 45 (15 + 20 + 10) hectare. Dit staat gelijk aan circa 2 % van de totale oppervlakte van het plangebied anno 2015. Hier tegenover staat dat met het agrarisch bedrijf te Kattendijk 163 het plangebied mogelijk met 55 hectare wordt uitgebreid. En dat met het Steinse Groen de NNN (niet het plangebied) met circa 30 hectare wordt uitgebreid. Per saldo is er dan dus sprake van een uitbreiding van het plangebied met ongeveer 10 (-45 + 55) hectare (0,5 % van het totale plangebied).

Neveneffecten

De wijziging van de oppervlakte van de NNN kan leiden tot gewijzigde (neven)effecten van het plan, waaronder het verdwijnen van bestaande waarden en/of het belemmeren van bestaande ruimtelijke functies. Of hierbij sprake is van belangrijke nadelige milieugevolgen en dus aanmerkelijke wijzigingen, kan onder andere worden beoordeeld op basis van de drempelwaarde van 125 hectare voor m.e.r.-beoordelingsplicht (niet m.e.r.-plicht) in onderdeel D van de bijlage van het Besluit m.e.r. Zo gezien leiden de oppervlaktewijzigingen niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen of aanmerkelijke wijzigingen. Voorts is het aandeel van de oppervlaktewijzigingen in de totale oppervlakte van het plangebied (zeer) klein.

Doelbereik kwantitatief

De oppervlaktewijziging kan invloed hebben op het doelbereik van het plan, met name de natuurdoelen. Voor grutto's geldt dat een gebied met een oppervlakte van 40 hectare in optimale omstandigheden volstaat. Bij minder dan optimale omstandigheden volstaat een gebied van 250 - 2.500 hectare¹. Dit betekent dat met het huidige plan nog steeds een voldoende groot weidevogelgebied wordt gerealiseerd. Per saldo is er zelfs sprake van een toename. Als kanttekening geldt wel dat het hierbij om kerngebied (open

¹ 'Op naar kerngebieden voor weidevogels in Nederland', kenniskring Weidevogellandschap, 2011.

en onverstoord gebied) moet gaan en dat niet de totale oppervlakte van de natuuropgave in de Krimpenerwaard kwalificeert als kerngebied.

Doelbereik kwalitatief

Aangezien er aan de inhoud van het concept grutto en dotter en de doelen van het plan ten opzichte van 2015 verder niets gewijzigd wordt, treden er in dat opzicht verder geen aanmerkelijke wijzigingen op. Ter vergelijking: ten tijde van de aanvulling op het MER van 2015 was er sprake van een (integrale) herijking van de EHS/NNN, nu gaat het om (verspreide) oppervlaktewijzigingen. De toenmalige herijking vormt op dit moment nog steeds de beleidsmatige basis van de NNN.

Nadere beschouwing van planwijzigingen

In het volgende hoofdstuk zijn de individuele planwijzigingen in meer detail beschouwd. Daarbij is met name beoordeeld of er geen kritische planonderdelen zodanig worden beïnvloed dat dit gekwalificeerd kan worden als een aanmerkelijke wijziging. Het kan bijvoorbeeld gaan om essentiële structuren of bepaalde bijzondere/zeldzame natuurtypen.

4

NADERE BESCHOUWING PLANWIJZIGINGEN

4.1 Beoordelingskader

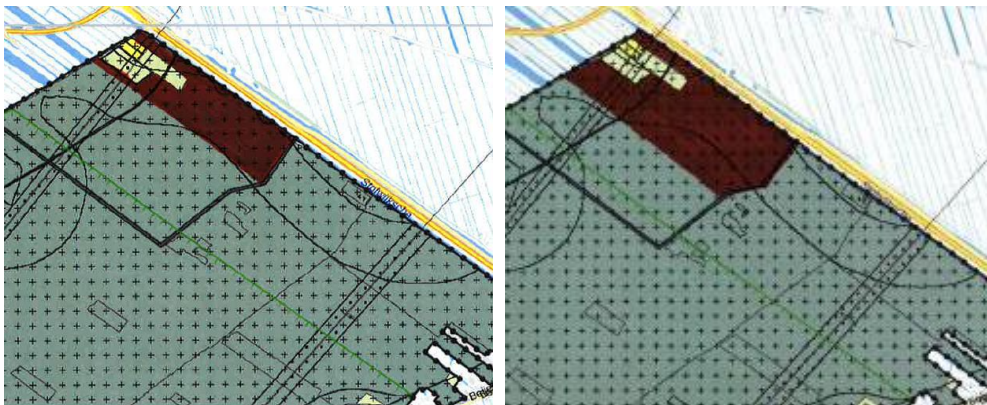
In voorliggend hoofdstuk worden de planwijzigingen nader beschreven en beoordeeld. Er wordt daarbij met name gekeken naar de natuurdoelstellingen, de bodemdaling en de bestaande ruimtelijke functies, conform het beoordelingskader van het MER uit 2010 en de aanvulling op het MER uit 2015. Een belangrijk nadelig milieugevolg is hierbij (ook) als criterium gehanteerd voor een aanmerkelijke planwijziging.

4.2 Gouderakse Tiendweg 99

4.2.1 Beschrijving

Op het perceel Gouderakse Tiendweg 99, gelegen aan de rand van het deelgebied Veerstablok, is een agrarisch bedrijf gevestigd met rundvee en paarden. Met de eigenaar wordt voor de gronden behorende bij dit agrarisch bedrijf gezocht naar mogelijkheden voor een natuurplan op grond waarvan de eigenaar zelf de natuurdoelen realiseert. Maar het kan nodig zijn om de gronden behorende bij het bedrijf (maximaal circa twintig hectare) toch uit de NNN-begrenzing te halen. Hiervoor zijn een tweetal varianten benoemd, waarvan één variant kleiner is dan twintig hectare, die hieronder afgebeeld zijn. De gronden krijgen dan de bestemming Agrarisch met Waarden in plaats van de bestemming Natuur.

Afbeelding 4.1 Varianten

In de toelichting op het voorontwerp bestemmingsplan staat:

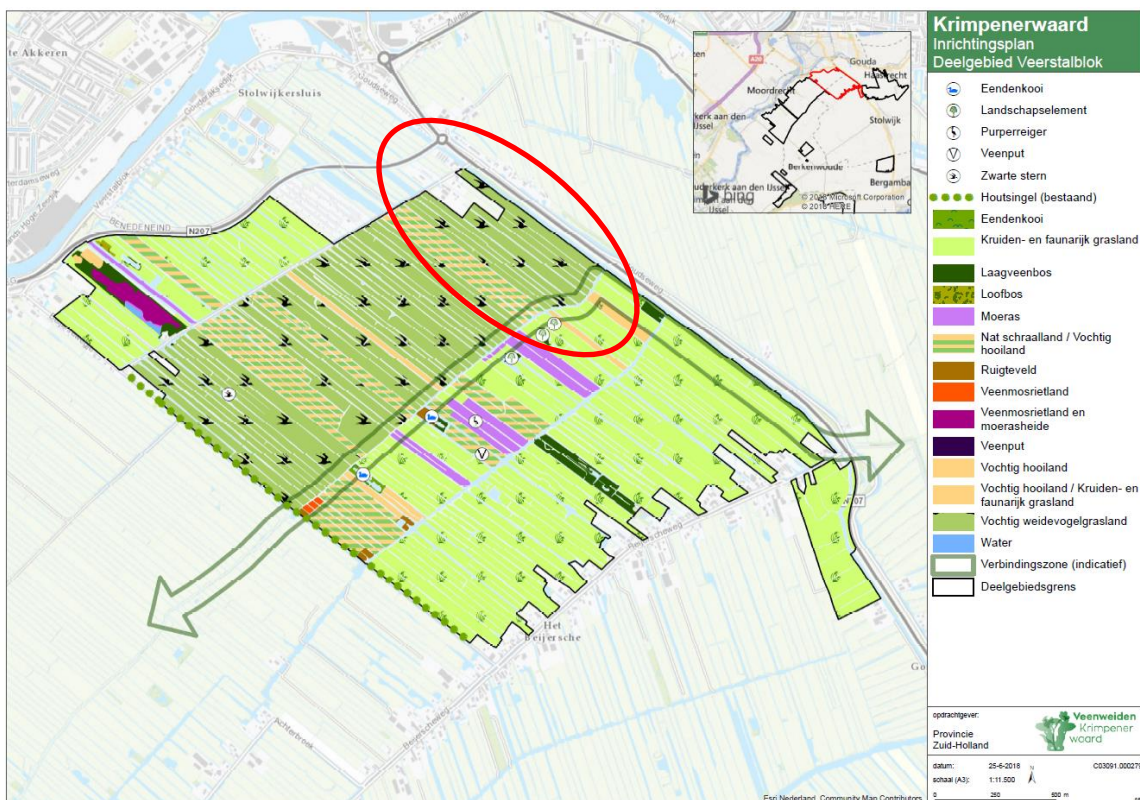
- de bestemming 'Agrarisch met waarden' is gegeven aan gronden die geen deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland en waar derhalve geen natuur wordt ontwikkeld. Het betreft bestaande agrarische gronden waar het agrarisch gebruik kan worden voortgezet. Naast agrarisch gebruik, zijn de gronden ook bestemd voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden van het veenweidelandschap, waaronder begrepen openheid

- en het verkavelingspatroon, en voor karakteristieke landschapselementen. De aanwezige landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden worden beschermd middels een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden;
- de gronden waar natuur wordt ontwikkeld en die zijn aangemerkt als groene of blauwe gebieden hebben de bestemming 'Natuur' gekregen. Deze gronden behoren tot het Natuurnetwerk Nederland. De gronden zijn bestemd voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden van het veenweidelandschap, waaronder begrepen openheid en het verkavelingspatroon, in de vorm van een natuurgebied. Dit maakt natuurontwikkeling mogelijk. Tevens zijn op deze gronden landschapsbeheertypen toegestaan die passen bij het veenweidelandschap, zoals natuurvriendelijke oevers en houtwallen en singels. Op gronden met de bestemming 'Natuur' is tevens extensief recreatief medegebruik toegestaan. Qua bebouwing zijn binnen de bestemming 'Natuur' uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde mogelijk. Ter bescherming van de natuurwaarden zijn in de specifieke gebruiksregels een aantal gebruiksverboden opgenomen. Zo is (extensief) agrarisch (mede)gebruik niet toegestaan.

De verandering van de bestemming betekent dus dat het primaat bij de agrarische bestemming/functie wordt gelegd. Doch gaat de natuurlijke functie van het grondgebied niet geheel verloren.

Het grondgebied van +/- twintig hectare is in het inrichtingsplan NNN grotendeels aangewezen als weidevogelgrasland. Nabij het grondgebied is een ecologische verbinding (EV). Zie de kaart in afbeelding 4.2. Zie de luchtfoto in afbeelding 4.3 voor de huidige situatie.

Afbeelding 4.2 Inrichtingsplan deelgebied Veerstablok (juli 2018) met in de rode cirkel het perceel Gouderakse Tiendweg 99

Afbeelding 4.3 Luchtfoto Gouderakse Tiendweg 99 (www.google.com)

4.2.2 Effecten

Het knippen van twintig hectare grondgebied uit de toekomstige NNN heeft geen effecten op de bestaande waarden en structuren. Mogelijk treden effecten op met betrekking tot de projectdoelen.

Het weidevogelgrasland beslaat ongeveer 50 % van 2.250 hectare totale natuurontwikkeling. Het knippen van het grondgebied van 20 hectare uit de NNN en het bestemmen als Agrarisch met waarden leidt tot een oppervlakteverlies van weidevogelgrasland van minder dan 2 % van het weidevogelgrasland in het plangebied en een oppervlakteverlies van minder dan 1 % van het totale plangebied. Dit kwalificeert niet als een belangrijk nadelig gevolg en/of aanmerkelijke wijziging.

Het grondgebied van twintig hectare wordt deels buiten de natuurpeilgebieden gehouden. Dit grondgebied behoudt daarom deels het huidige (lagere) peil. Dit heeft een nadelig effect op de bodemdaling, maar gezien de relatief beperkte omvang kwalificeert ook dit niet als belangrijk nadelig gevolg en/of een aanmerkelijke wijziging.

De beoogde ecologische verbinding (aangegeven met pijl in afbeelding 4.2) die het deelgebied Bilwijk (ten zuidoosten) en het Middelblok (ten westen) met elkaar verbindt, ligt op 200 - 300 meter afstand van de grens van het grondgebied. De verbinding loopt via een bestaande waterloop. De voortzetting van de agrarische bedrijfsvoering leidt niet tot belangrijke nadelige gevolgen voor de EV, omdat de EV blijft bestaan en dus ook op enige afstand van het agrarisch bedrijf ligt.

Verder is het mogelijk dat de voortzetting van de agrarische bedrijfsvoering ertoe leidt dat de kwaliteit van de omliggende NNN-delen negatief worden beïnvloed door verstoring of aantasting. Stikstofdepositie vormt daarbij met name een aandachtspunt. In de aanvulling op het MER staat over stikstofdepositie: 'door het omvormen van landbouwgebieden in natuurgebieden neemt de depositie in het plangebied af. De uitstoot van stikstof door het bemesten van de percelen wordt sterk gereduceerd.' Aldus leidt de voortzetting van de agrarische bedrijvigheid op één perceel niet tot een toename, maar tot een minder grote afname van de stikstof in het plangebied.

Als de stikstofdepositie van het bedrijf afzonderlijk wordt beoordeeld, dan geldt: 'ecologisch gezien zijn er geen aantoonbare verschillen in de kwaliteit van een habitat door verschillen in depositie die kleiner zijn dan

1 kg per hectare per jaar, hetgeen ongeveer gelijk staat aan een depositie van 70 mol per hectare per jaar.¹ Uit andere projecten blijkt dat de depositie van agrarische bedrijven van vergelijkbare of grotere omvang op nabijgelegen natuurgebieden (veel) kleiner is dan vijf mol N/hectare/jaar. Aldus is geconcludeerd dat de stikstofdepositie vanwege het bedrijf lokaal tot negatieve gevolgen kan leiden, maar dat er geen belangrijke nadelige gevolgen voor de NNN optreden.

4.3 Steinse Groen

4.3.1 Beschrijving

Het project Steinse Groen is een zelfstandig project (geen onderdeel van NNN-gebied Krimpenerwaard). Het project betreft de realisatie van een ecologische verbinding tussen de Krimpenerwaard en de Reeuwijkse plassen. De huidige groene (recreatieve) functie krijgt in de nieuwe situatie de bestemming natuur. Het project is ongeveer 30 hectare groot. Het project is opgenomen in het VO bestemmingsplan voor de natuurontwikkeling in de Krimpenerwaard.

Afbeelding 4.4 Uitbreiding Steinse Groen (links: oud, rechts: nieuw)

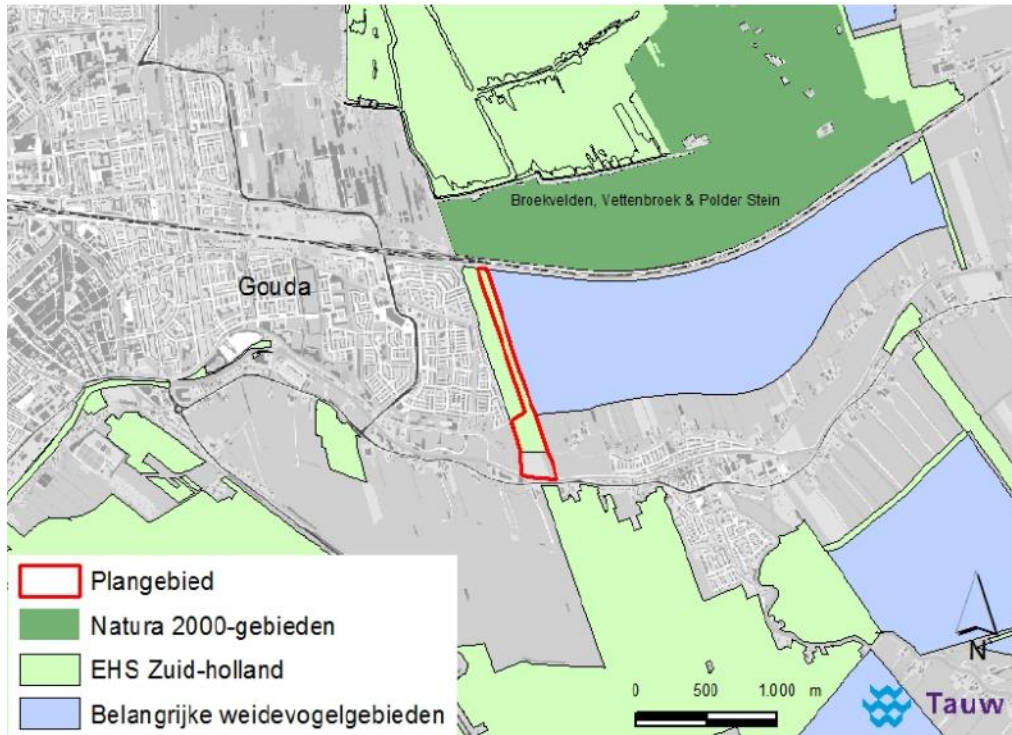
Het doel van het project is het realiseren van een natuurverbinding tussen polder Stein en Bilwijk, met behoud van de recreatieve functie van het gebied².

Het Steinse groen is thans een recreatiegebied voor de Goudse Wijk Goverwelle dat door aanpassingen in de inrichting met name otter en bever uitnodigt om zich vrij tussen polder Stein en Bilwijk in de Krimpenerwaard te bewegen. De natuurlijke verbinding moet eveneens voor de waterspitsmuis, de ringslang, de groene glazenmaker en de rugstreepdapper geschikt zijn. Belangrijke voorwaarde is dat bewoners van de Goudse wijk Goverwelle in dit gebied nog wel kunnen recreëren.

¹ Dit staat in de toelichting op de PAS: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2015-16320.html#d16e5926>.

² <https://www.veenweidengouwewiericke.nl/projecten/steinse-groen>.

Afbeelding 4.5 Ligging Steinse Groen (bron: Tauw)

Otters en bevers hebben een groot aaneengesloten leefgebied nodig, met schoon en visrijk water en rustgebieden. Een gebied waarin zij over grotere afstanden kunnen jagen, zwerven en trekken. De natuur in Steinse groen zal zich erop richten dat zij zich eenvoudiger kunnen verplaatsen tussen de natuurgebieden Polder Stein en Bilwijk. Er is extra aandacht voor schoon water in de watergangen en sloten. Een aantal watergangen en sloten worden breder gemaakt. De schuwe dieren hebben begroeide slootkanten nodig om zich in te kunnen verstoppen. Delen van het gebied die nu zijn ingericht voor recreatie blijven ook zo. Dat geldt ook voor de 'natuurgebiedjes' met schraalgrasland en rietmoeras.

Afbeelding 4.6 Inrichting Steinse Groen (bron: Tauw)

In 2017 is het ontwerp van het natuurgebied definitief gemaakt. In 2018 worden afspraken over inrichting en beheer gemaakt, zodat in de winter 2018/2019 de aanlegwerkzaamheden kunnen starten.

4.3.2 Effecten

Natuur

De realisatie van de EV heeft positieve effecten maar mogelijk ook negatieve effecten op de natuur. Zo wordt een bijdrage geleverd aan de hiervoor beschreven natuurdoelen. Maar aan de andere kant kunnen bestaande soorten negatief worden beïnvloed. Er is nader onderzoek uitgevoerd naar heikikker en rugstreeppad, grote modderkruiper en platte schijfhoren. Die soorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Het plangebied vervult daarom geen belangrijke functie voor deze beschermde soorten en de staat van instandhouding van de soort(en) wordt niet beïnvloed door de realisatiewerkzaamheden van de EV.

Om negatieve effecten op vlermuizen, vogels, algemene amfibiesoorten en algemene vissoorten te voorkomen, moeten maatregelen worden getroffen en beschreven in een ecologisch werkprotocol¹.

Recreatie

Belangrijke voorwaarde van het project is dat bewoners van de Goudse wijk Goverwelle in dit gebied kunnen blijven recreëren, en ondanks dat delen van het gebied ontoegankelijk worden gemaakt, blijven grote delen van het gebied voor (fiets- en wandel)recreanten toegankelijk.

Bodemdaling

Uit de ecohydrologische systemanalyse ten behoeve van het MER van 2010 komt naar voren dat het peilbeheer een belangrijke sturende factor is voor de bodemdaling. Voor het tegengaan van bodemdaling worden de slootpeilen zo hoog mogelijk en de drooglegging zo klein mogelijk gehouden. Het project Steinse Groen heeft een positief effect op het tegengaan van de bodemdaling vanwege de vernatting van het plangebied.

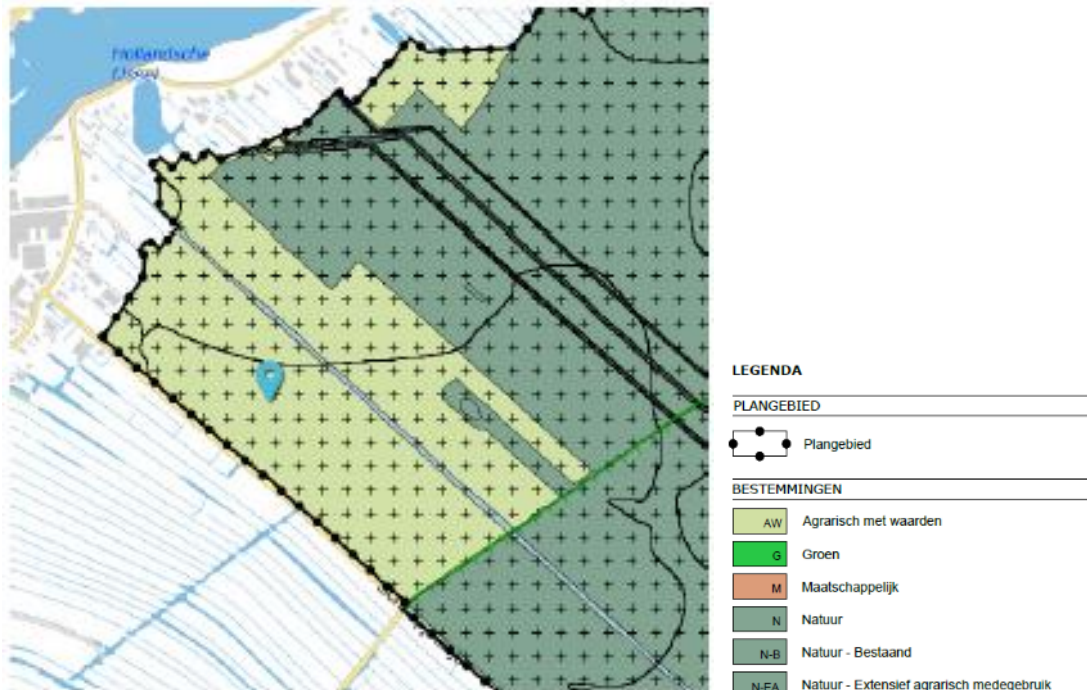
Voorts is er onderzoek gedaan naar de milieuhygiënische (water)bodemkwaliteit in Steinse Groen². Hieruit blijken geen belemmeringen voor de realisatie van de EV.

4.4 Schaapjeszijde

4.4.1 Beschrijving

Aan de Schaapjeszijde wordt een grondgebied met de huidige bestemming Agrarisch met waarden mogelijk bestemd als Natuur - Extensief agrarisch medegebruik. Het gaat om een grondgebied met een oppervlakte van ongeveer 55 hectare. Het grondgebied ligt in de meest westelijke punt van het NNN-deelgebied Kattendijksblok, zie onderstaande afbeelding.

Afbeelding 4.7 Locatie Schaapjeszijde (bestemming Agrarisch met waarden)

¹ Zie 'Ecologische verbinding Steinse Groen, Gouda', Tauw, 12 januari 2016 (dit is de quick scan) en 'Soortgericht nader onderzoek Steinse Groen, Gouda', Tauw, 13 december 2017.

² 'Verkenndend waterbodemonderzoek inclusief asbest Steinse Groen Gouda', Tauw, 1 juni 2017.

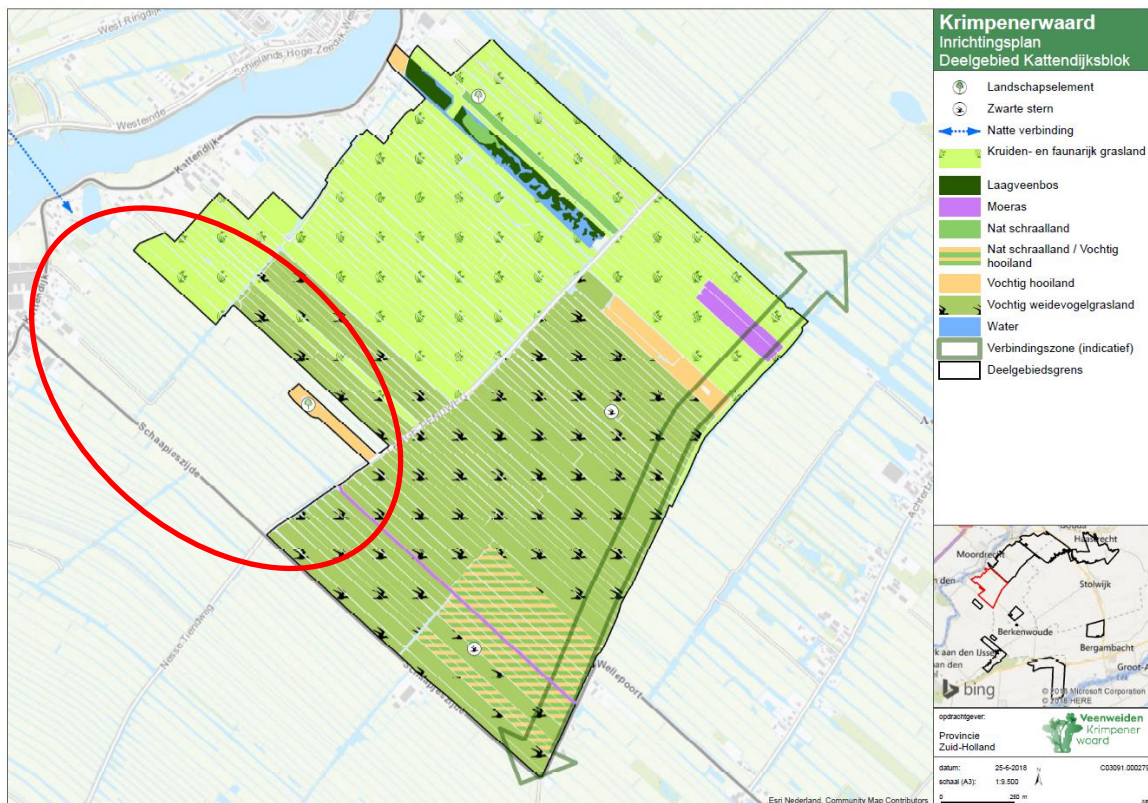

Polder Kattendijksblok is voornamelijk aangewezen als gebied met weidevogelgrasland. De polder is te karakteriseren als een typische veenweidepolder. Het gebied is overwegend open, slechts lokaal zijn enkele kleine bosjes en plaatselijk een solitaire boom aanwezig. Door de Natuur Coöperatie Krimpenerwaard zijn in de winter van 2013 – 2014 enkele struwelen en solitaire bomen verwijderd om deze open ruimte nog verder te vergroten en het gebied te optimaliseren voor de weidevogels. In het gebied zijn enkele, relatief kleine weidevogelkerngebieden te onderscheiden. Deze zijn voornamelijk gelegen in het westelijke en zuidelijke deel van de polder. Het inrichtingsplan is erop gericht de resterende weidevogelpopulatie in het gebied te behouden en te versterken. Hiertoe is een groot blok met percelen als weidevogelgrasland aangewezen (vochtig tot natte percelen). Delen van het gebied zijn grotendeels aangewezen als kruiden- en faunarijck grasland. Goed ontwikkelde kruiden- en faunarijck graslanden zijn vegetaties met veel structuurvariatie en zijn daardoor ook belangrijk voor weidevogels.

Het deelgebied Kattendijksblok bevat een ecologische verbinding (EV). De ecologische verbinding wordt aan de zuidkant van het deelgebied gerealiseerd en zal Middelblok (ten oosten) en De Nesse (ten westen) met elkaar verbinden. Vanuit deze route komt er een aftakking naar het noorden, onder andere om een verbinding te leggen met de NNN-gebiedjes langs de Hollandse IJssel en de ecologische verbinding in de Zuidplaspolder. In onderstaande figuur, waarin de beoogde inrichting van het deelgebied Kattendijksblok is verbeeld, is de globale ligging van de verbinding weergegeven. De noordelijke aftakking ligt in het gebied dat mogelijk onderdeel wordt van de NNN en die verbinding volgt de Torenvliet (watergang). De verbinding komt uit een combinatie van droge, natte en waternatuur te bestaan. Langs de hele noordelijke verbindingstak komt een natuurvriendelijke oever.

De volgende figuur toont het inrichtingsplan zónder het beoogde grondgebied langs de Schaapeeszijde. Het betreft het grondgebied in de meest westelijke punt van het deelgebied Kattendijksblok (rood omcirkeld).

Afbeelding 4.8 Inrichtingsplan Kattendijk (juli 2018)

In de toelichting op het voorontwerp bestemmingsplan staat:

- de bestemming 'Agrarisch met waarden' is gegeven aan gronden die geen deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland en waar derhalve geen natuur wordt ontwikkeld. Het betreft bestaande agrarische gronden waar het agrarisch gebruik kan worden voortgezet. Naast agrarisch gebruik, zijn de gronden ook bestemd voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de landschappelijke, cultuurhistorische en natuurlijke waarden van het veenweidelandschap, waaronder begrepen openheid en het verkavelingspatroon, en voor karakteristieke landschapselementen. De aanwezige landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden worden beschermd middels een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden;
- de bestemming 'Natuur - Extensief agrarisch medegebruik' geldt voor gronden die deel uitmaken van het Natuurnetwerk Nederland. De gronden zijn bestemd voor het behoud, herstel en ontwikkeling van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden van het veenweidelandschap, waaronder begrepen openheid en het verkavelingspatroon, in de vorm van een natuurgebied. Dit maakt natuurontwikkeling mogelijk. Tevens zijn op deze gronden landschapsbeheertypen toegestaan die passen bij het veenweidelandschap, zoals natuurvriendelijke oevers en houtwallen en singels. Op gronden met de bestemming 'Natuur – Extensief agrarisch medegebruik' is tevens, zoals de bestemmingsnaam al aangeeft, extensief agrarisch medegebruik toegestaan. Dit is agrarisch gebruik van de gronden door grondgebonden graasdierbedrijven of hobbyboeren die graasdieren houden, dat ten dienste staat van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van landschappelijke, cultuurhistorische en natuurwaarden van het veenweidelandschap in de vorm van een natuurgebied. Voorts is extensief recreatief medegebruik mogelijk. Op gronden met de bestemming 'Extensief recreatief medegebruik' kunnen uitsluitend bouwwerken, geen gebouwen zijnde worden gebouwd.

De verandering van de bestemming betekent dus dat het primaat in het grondgebied van 55 hectare bij de bestemming/functie natuur wordt gelegd.

4.4.2 Effecten

De bestemming van het grondgebied als primair natuur zal een impuls kunnen geven aan het behalen van de natuurdoelen, met name als het gaat om de realisatie van de EV, en het tegengaan van bodemdaling als het gevolg van de vernatting van het gebied. Anderzijds gaat het om een reeds veelvoorkomend natuurtipe in de Krimpenerwaard en is de uitbreiding van de NNN relatief klein (2,5 % van het totale plangebied).

Tegenover de verbetering van de natuur staan de beperkingen voor de bestaande ruimtelijke functies en dus met name de agrarische bedrijfsvoering. Van een aanmerkelijke wijziging is echter geen sprake, gezien dus de relatief kleine oppervlakte van +/- 55 hectare (relatief ten opzichte van het totale plangebied) (55 hectare is ook ruim kleiner dan de drempelwaarde van 125 hectare voor m.e.r.-beoordelingsplicht (niet m.e.r.-plicht) in onderdeel D van de bijlage van het Besluit m.e.r.). Voorts is extensief agrarisch medegebruik nog wel toegestaan.

4.5 Kattenopvang Gouderakse Tiendweg 3

4.5.1 Beschrijving

In het totale plangebied van 2.250 hectare is één bijzondere maatschappelijke voorziening gesitueerd en als zodanig bestemd. Dit betreft een kattenpension aan de Gouderakse Tiendweg. Hier worden katten opgevangen die nergens meer terecht kunnen. Deze dieren kunnen niet herplaatst worden en mogen hier de rest van hun leven blijven. Het pension heeft een capaciteit van 300 katten.

In het bestemmingsplan heeft het kattenpension de bestemming Maatschappelijk. Bewoning is er niet toegestaan. Het gaat om een grondgebied van ongeveer 150 x 25 m (ongeveer 0,4 hectare).

Afbeelding 4.11 Kattenpension en omgeving (inrichtingsplan NNN juli 2018)

4.5.2 Effecten

De oppervlakte van het terrein van ongeveer 0,5 hectare is (zeer) klein en een afname of toename van een oppervlakte van deze grootte leidt niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen en/of aanmerkelijke wijzigingen.

Predatie door katten kan in theorie een probleem vormen voor weidevogels, met name in het broedseizoen¹ en ook voor andere soorten, zoals kleine zoogdiersoorten. Mogelijke maatregelen om een dergelijk probleem te mitigeren zijn: katten in het broedseizoen (maart tot en met juni) zoveel mogelijk binnen houden, of het plaatsen van elektrische rasters². In de onderhavige situatie kunnen de katten echter niet van het terrein af. Het terrein kent één toegangshek welke is voorzien van een overstek waardoor de katten er niet overheen kunnen klimmen. Op de bomen dichtbij dit hek zijn kragen aangebracht, waardoor de katten ook niet via de bomen van het terrein af kunnen. Voorts liggen er rondom het terrein watergangen. In de winterperiode kunnen de watergangen bevroren. In de winterperiode moeten de katten echter op de binnenplaats en binnen de gebouwen (stal) verblijven. Predatie of belangrijke nadelige gevolgen door predatie zijn zodoende uitgesloten.

Andere mogelijk belangrijke nadelige gevolgen op de omliggende NNN, bijvoorbeeld door stikstofdepositie, zijn uitgesloten, zie ook de paragraaf over de voortzetting van het agrarische bedrijf te Gouderakse Tiendweg 99, waarbij wordt aangetekend dat de effecten van het kattenpension (nog) kleiner zullen zijn.

¹ Zie: <https://www.vogelbescherming.nl/over-ons/standpunten/standpunt-predatie-weidevogels> en <https://www.ivn.nl/afdeling/eemland/weidevogels> en diverse nieuwsberichten.

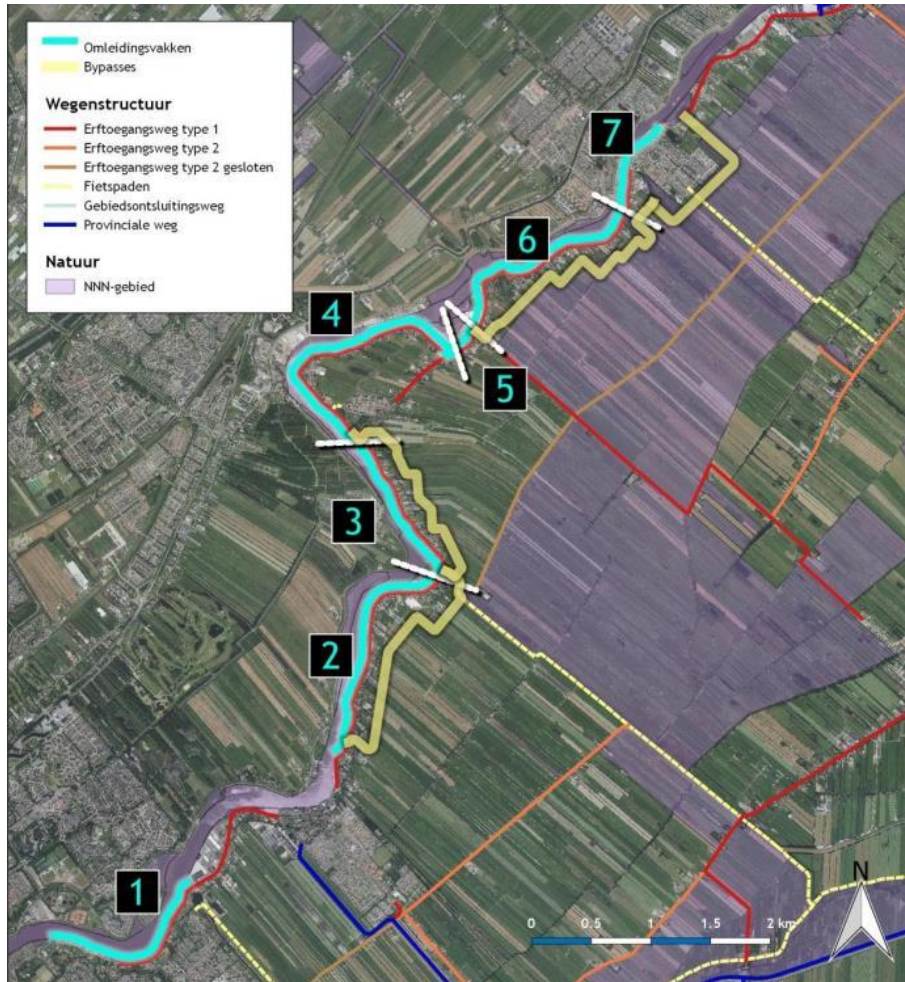
² Er is een proef gaande in Midden-Delfland, zie <https://vroegevogels.bnnvara.nl/nieuws/kattenraster-beschermt-weidevogels-tegen-katten>.

4.6 Tijdelijke wegen

4.6.1 Beschrijving

Voor de realisatie van het project Krachtige IJsseldijken Krimpenerwaard (KIJK) worden mogelijk tijdelijke wegen gerealiseerd. Onderstaande afbeelding toont globaal de ligging van die mogelijke tijdelijke wegen aan. De tijdelijke wegen worden niet mogelijk gemaakt middels het bestemmingsplan Natuurgebieden Veenweiden Krimpenerwaard, maar in de planologische regelingen ten behoeve van het project KIJK.

Afbeelding 4.12 Mogelijke bypasses¹

Over de tijdelijke rondweg om Gouderak is besloten dat deze niet gerealiseerd wordt. Hiertoe is besloten vanwege de nadelige gevolgen voor de plaatselijke natuur².

De tijdelijke wegen ten westen van Gouderak kunnen (groten)deels buiten de NNN worden gerealiseerd. De tijdelijke wegen doorsnijden het NNN-gebied over een lengte van ongeveer 100 meter of raken het NNN-gebied. Ten westen van Gouderak doorkruisen de tijdelijke wegen mogelijk ook water en laagveenbos alsook een ecologische verbinding, zie de blauwe streken en donkergroene delen in onderstaande

¹ <https://www.schielandendekrimpenerwaard.nl/werk-in-uitvoering/bouwen-aan-sterke-waterkeringen/krachtige-ijsseldijken-krimpenerwaard/Studieomleidingsvarianten1.00106.pdf>.

² Zie 'Onderzoek Effecten NNN – KIJK' d.d. 16 mei 2018.

afbeelding. In het onderzoek naar de effecten van het KIJK project op de NNN¹ is geadviseerd om de grens van de NNN te verleggen met het doel de tijdelijke wegen mogelijk te maken.

Afbeelding 4.13 Inrichtingsplan NNN ten westen van Gouderak (juli 2018)

4.6.2 Effecten

Het totale ruimtebeslag van de tijdelijke wegen in de NNN is minder dan één hectare en daarmee (zeer) klein. Aan de andere kant wordt door de tijdelijke wegen de realisatie van enkele relatief bijzondere natuur- of landschapselementen, zoals laagveenbos en een houtsingel, mogelijk voor enkele jaren uitgesteld.

Andere mogelijke effecten van de tijdelijke wegen, buiten het ruimtebeslag, zijn verstoring en barrièrewerking vanwege het wegverkeer. De huidige intensiteiten op de dijk zijn ongeveer 5.000 - 6.500 motorvoertuigen/etmaal. Die intensiteiten worden als uitgangspunt gehanteerd voor de omleidingsroutes. Deze intensiteiten komen overeen met de richtwaarden voor erftoegangswegen en zijn derhalve relatief laag. De verstoring en barrièrewerking vanwege het wegverkeer geldt daarom niet als een belangrijk nadelig milieugevolg.

Het verdient aanbeveling om in het kader van het project KIJK stil te staan bij het nut van eventuele inpassingsmaatregelen om de verstoring en de barrièrewerking te verminderen. In het natuuronderzoek voor het project KIJK zijn reeds diverse kansen/maatregelen geïdentificeerd².

¹ Zie opnieuw 'Onderzoek Effecten NNN – KIJK' d.d. 16 mei 2018.

² https://www.schielandendekrimpenerwaard.nl/werk-in-uitvoering/bouwen-aan-sterke-waterkeringen/krachtige-ijsseldijken-krimpenerwaard/KIJK_OM_bijlageB_onderzoek_natuurverkenning.pdf.

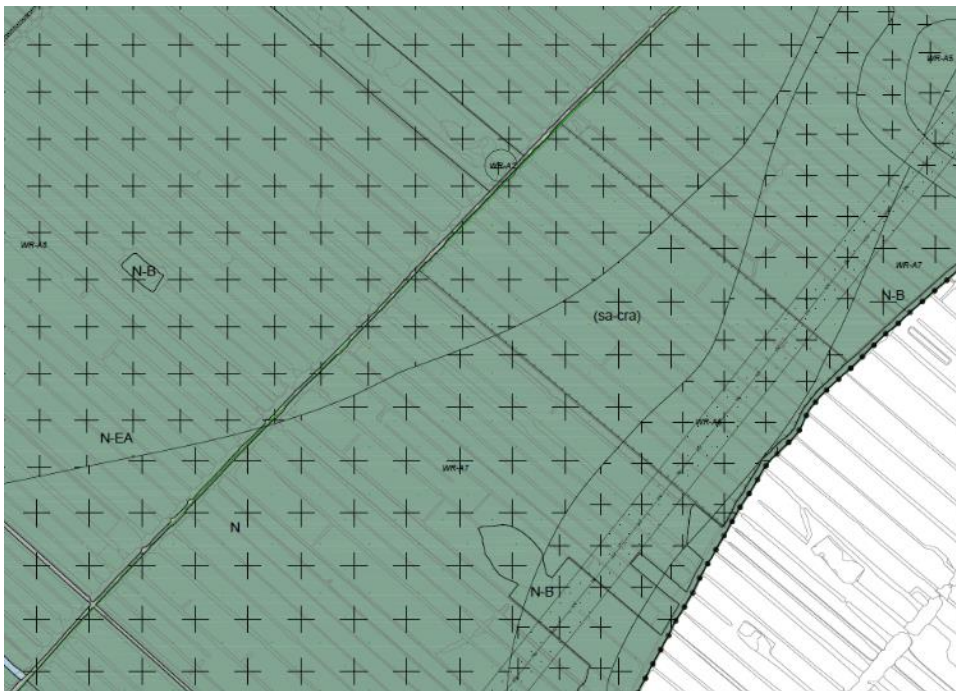
4.7 Cranberryteelt

4.7.1 Beschrijving

In het deelgebied Middelblok vindt experimentele cranberryteelt plaats op een oppervlakte van tien hectare¹. De betreffende percelen zijn reeds geplagd en in 2017 ingeplant met cranberries.

In het VO bestemmingsplan is het gebied met cranberryteelt bestemd als Natuur en geldt ook de aanduiding specifieke vorm van agrarisch - cranberryteelt (zie de aanduiding 'sa-cra' in afbeelding 4.17). In het inrichtingsplan Middelblok is het gebied aangewezen voor vochtig hooiland/kruiden- en faunairijk grasland.

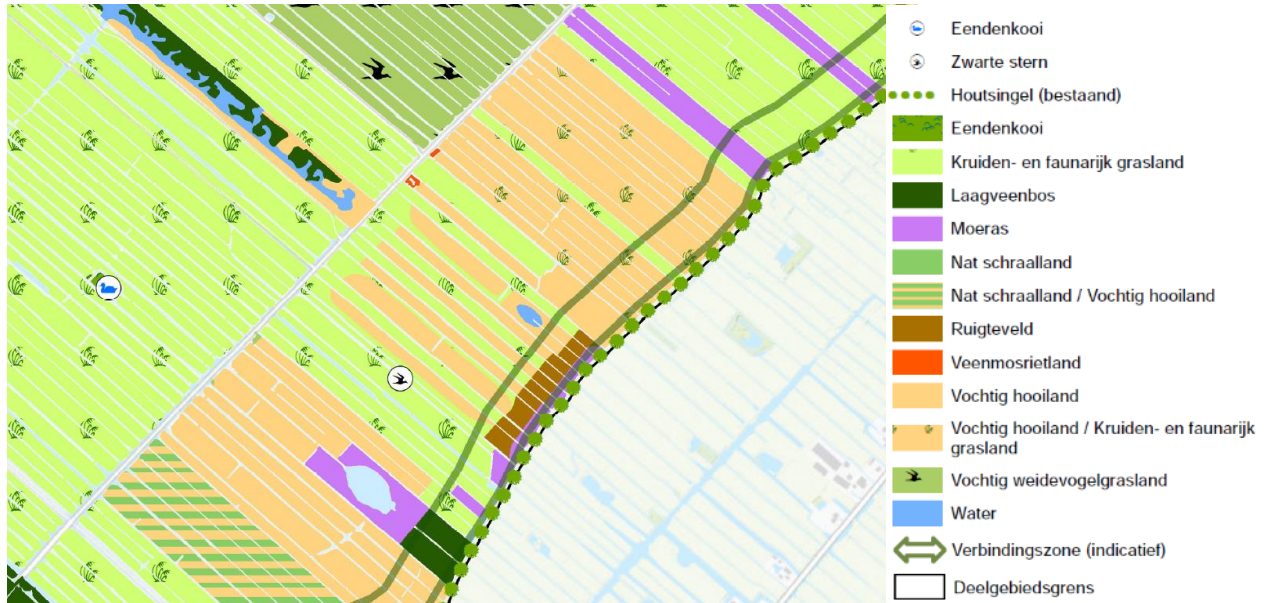
Afbeelding 4.14 Locatie cranberryteelt (VO bestemmingsplan)

¹ <https://www.thecranberrycompany.nl/onze-cranberries>.

Afbeelding 4.15 Locatie cranberryteelt (inrichtingsplan NNN)

Het gebied waarin de cranberryteelt plaatsvindt, wordt gerekend tot de botanische graslanden (vochtig hooiland en nat schraalland).

Cranberry's groeien het beste op vochtig veen. 's Winters mag het zelfs kletsnat zijn. Het bemalen van de percelen is dus niet nodig. In totaal beslaat het bedrijf achttien hectare. Zo'n tien hectare voor biologische cranberryteelt. Op de overige negen hectare krijgt de natuur alle ruimte: met natuurvriendelijke oevers, een veenput, een moeraszone en percelen natuurgras waar weidevogels welkom zijn. In het broedseizoen zijn er geen agrarische activiteiten en kunnen weidevogels ongestoord broeden¹.

4.7.2 Effecten

Het gebied waar de cranberries geteeld worden, kwalificeert niet (meer) als zuiver grasland of hooiland. Zodoende is er maximaal sprake van ongeveer 10 hectare oppervlakteverlies. Relatief gezien gaat het om 10/800 oftewel ongeveer 1 % oppervlakteverlies. Wel wordt (nog steeds) bijgedragen aan het tegengaan/beperken van bodemdaling door het vernatten van het grondgebied.

Afbeelding 4.16 De cranberryteelt (bron: www.thecranberrycompany.nl)

¹ <https://www.thecranberrycompany.nl/filosofie>.

4.8 Conclusies

Overall leiden de planwijzigingen niet tot belangrijke nadelige gevolgen voor bestaande waarden en bestaande functies en ook anderszins niet tot aanmerkelijke wijzigingen van het plan ten opzichte van het plan dat is getoetst in het MER uit 2010 en de aanvulling daarop uit 2015 (zie verder de effectbeoordeling op hoofdlijnen in paragraaf 3.4).

Als men nader inzoomt op de planwijzigingen, kan de aanleg van de tijdelijke wegen ten behoeve van het project KIJK nabij Gouderak leiden tot nadelige effecten op de NNN in de vorm van verstoring en barrièrewerking. Het verdient aanbeveling om in het kader van het project KIJK uitgebreider stil te staan bij het nut van eventuele inpassingsmaatregelen om de verstoring en de barrièrewerking te verminderen. In het natuuronderzoek voor het project KIJK zijn reeds diverse kansen/maatregelen geïdentificeerd.

De andere nader onderzochte planwijzigingen leiden niet tot belangrijke nadelige gevolgen en/of kwalificeren niet als aanmerkelijke planwijzigingen, met name omdat het gaat om relatief kleine oppervlaktewijzigingen en omdat ze alleen of hoofdzakelijk invloed hebben op reeds veelvoorkomende gebiedstype(n) in het inrichtingsplan voor de Krimpenerwaard.

5

NIEUW ONDERZOEK EN AUTONOME ONTWIKKELINGEN

5.1 Bodemchemisch onderzoek

Door middel van bodemchemisch onderzoek is, op basis van het bodemtype en de bodemchemische samenstelling, de haalbaarheid van de ontwikkeling van botanisch waardevolle graslanden (vochtig hooiland, nat schraalland en kruiden- en faunarijck grasland) voor diverse gebieden in beeld gebracht.

Voor de realisatie van botanisch waardevolle graslanden zijn de belangrijkste inrichtingsmaatregelen: afvoer nutriënten door verschralen en plaggen, en vernatten door plaggen (zie tabel 3.2 in de aanvulling op het MER van 2015). In de aanvulling op het MER van 2015 is uitgegaan van 600 hectare plaggen (pagina 27) tot een diepte van ongeveer 30 cm (pagina 35).

Per nader onderzocht deelgebied is het volgende geconcludeerd:

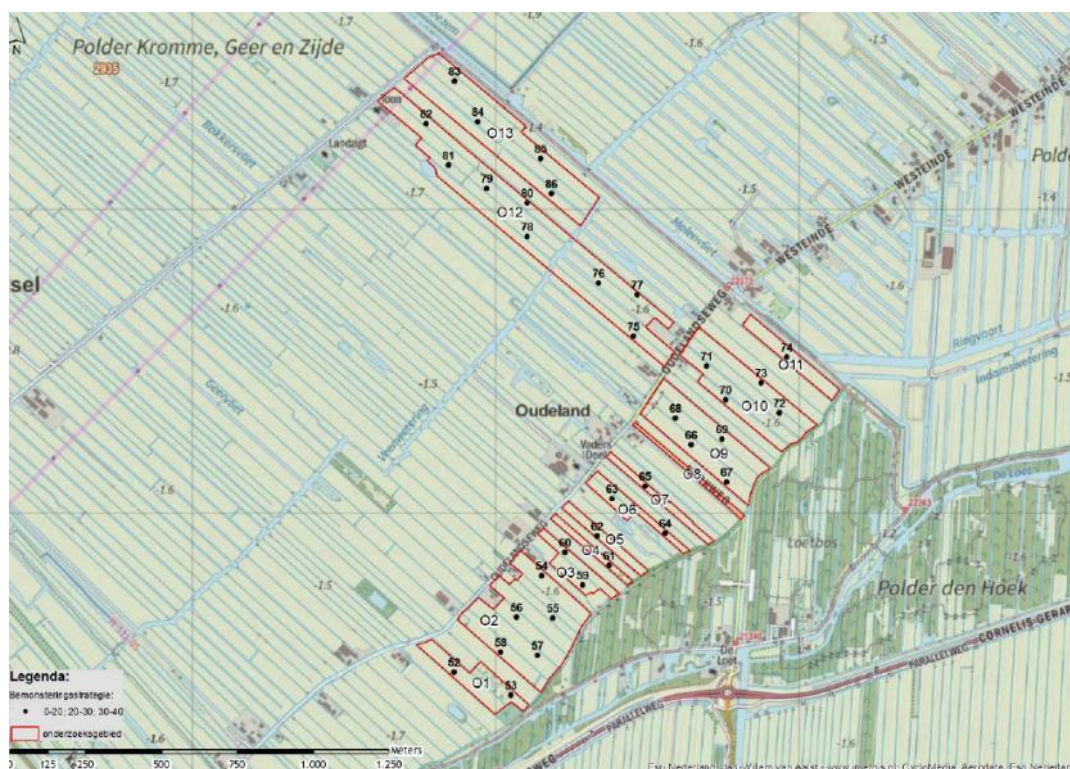
- (Bilwijk) uit het bodemchemisch onderzoek komt naar voren dat voor 90 % van de onderzochte percelen op 30 tot 40 cm -MV de bodemchemische omstandigheden geschikt zijn voor ontwikkeling van een nat schraalland of vochtig hooiland. Wanneer 20 cm wordt afgegraven komt verspreid over het gebied een diverse bodem (zowel veen als kleiig veen/venige klei en klei) aan het oppervlak wat onder fosfaatarme omstandigheden interessant is voor de vegetatieontwikkeling (qua diversiteit). In het kader van het realiseren van een hoogwaardige botanische doelstelling is het gebiedsdekkend afgraven van 20 cm echter risicovol; de ruimtelijke variatie in de Olsen-P concentraties (voor planten beschikbare hoeveelheid fosfor) op deze diepte is namelijk erg groot. De westelijke zone van het onderzoeksgebied, Laag Bilwijk en Hollandsche Polder, vormt hierop een uitzondering en is kansrijk voor de ontwikkeling van vochtig hooiland en nat schraalland na 20 cm ontgronding;
- (Veerstalblok) uit het bodemchemisch onderzoek komt naar voren dat voor het merendeel van de onderzochte percelen op 10 - 20 cm -MV de bodemchemische omstandigheden geschikt zijn voor ontwikkeling van de natuurbeheertypen nat schraalland (N10.01) en/of vochtig hooiland (N10.02). Een aantal percelen heeft op iets grotere diepte (20 – 30 cm –MV) geschikte bodemchemische omstandigheden voor ontwikkeling van beide beheertypen;
- (Middelblok) uit het bodemchemisch onderzoek komt naar voren dat voor het merendeel van de onderzochte percelen op 10 cm -MV de bodemchemische omstandigheden geschikt zijn voor ontwikkeling van het natuurtype vochtig hooiland (N10.02). Op enkele percelen zijn de omstandigheden dusdanig dat er na plaggen (van de zode van 5 tot 10 cm) een mozaïek met het beheertype nat schraalland (N10.01) zal ontstaan. Een aantal percelen heeft op iets grotere diepte (15 – 30 cm – MV) geschikte bodemchemische omstandigheden voor ontwikkeling van vochtig hooiland. Er is voor gekozen om de botanische graslanden vooral na te streven op locaties waar niet dieper dan 10 cm geplagd hoeft te worden. Uit het onderzoek blijkt dat lokaal (binnen een perceel) de Olsen-P concentraties kunnen verschillen, waardoor 10 cm plaggen tot onvoldoende voedselarme omstandigheden leidt. Dit is slechts zeer lokaal op de uiteinden van enkele percelen aan de orde en betekent dat hier in de praktijk een mozaïek van vochtig hooiland en kruiden- en faunarijck grasland zal ontstaan;
- (Kattendijksblok) uit het bodemchemisch onderzoek komt naar voren dat in een groot deel van de onderzochte percelen de bodemchemische omstandigheden pas op aanzienlijke diepte (vanaf 30 cm –MV) geschikt zijn voor ontwikkeling van botanische graslanden. Een uitzondering hierop vormt een aantal percelen aan de zuidwestkant van het gebied waar gunstige omstandigheden op 20 cm -MV aanwezig zijn. Op deze percelen kan na plaggen een mozaïek van de beheertypen nat schraalland

(N10.01) en vochtig hooiland (N10.02) tot ontwikkeling komen. Binnen de andere zoekgebieden van het bodemchemisch onderzoek worden geen botanische graslanden nagestreefd. Hier moet te diep worden geplagd voor het bereiken van de juiste omstandigheden waardoor het uiteindelijk te nat wordt. Op de overige percelen met het natuurbeheertype vochtig hooiland zijn in de huidige situatie al waardevolle vegetaties aanwezig. Met voortzetting van het huidige (verschraling)beheer zullen deze percelen zich op termijn tot vochtige hooilanden kunnen ontwikkelen;

- (Oudeland en Den Hoek) Uit het bodemchemisch onderzoek komt naar voren dat voor het merendeel van de onderzochte percelen op 20 cm -MV de bodemchemische omstandigheden geschikt zijn voor ontwikkeling van het natuurbeheertype nat schraalland (N10.01). Binnen deelgebied 012 (zie bovenstaande figuur) zijn de percelen aan de noordzijde iets voedselrijker waardoor hier eerder potenties liggen voor een mozaïek van nat schraalland met het iets voedselrijkere beheertype vochtig hooiland (N10.02). Een aantal percelen heeft op iets grotere diepte (20 – 30 cm –MV) geschikte bodemchemische omstandigheden voor ontwikkeling van botanisch grasland (beheertype nat schraalland). Er is voor gekozen om de botanische graslanden vooral na te streven op locaties waar niet dieper dan 20 cm geplagd hoeft te worden. Op de betreffende percelen zal op basis van de bodemchemische omstandigheden en toekomstige drooglegging vooral het beheertype nat schraalland tot ontwikkeling komen en in enkele percelen een mozaïek van de natuurbeheertypen vochtig hooiland en nat schraalland. Niet het gehele oppervlak waar in het inrichtingsplan beide botanische graslandtypen wordt nagestreefd, zal worden geplagd. Om teveel (hout)opslag in geplagde delen te voorkomen wordt binnen een afstand van 50 – 100 meter afstand van het Loetbos (zie onderstaande afbeelding) niet geplagd.

Afbeelding 5.1 Ligging Loetbos en onderzochte locaties (Tomassen, van Mullekom, 2018)

Overall leidt het bodemchemisch onderzoek tot een nadere specificatie (verfijning) van de gebieden waar geplagd wordt en de diepten waarop geplagd wordt. Het merendeel van de onderzochte percelen blijkt geschikt voor de ontwikkeling van botanisch grasland. In het voorontwerp bestemmingsplan staat: 'Ten behoeve van de natuurontwikkeling in het plangebied zullen er over het algemeen geen bodemingrepen plaatsvinden die dieper gaan dan 30 cm-mv.' Er wordt dus niet op een grotere diepte geplagd dan in het

MER en de aanvulling op het MER is aangenomen (tot 30 cm -MV). Dit leidt derhalve niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen en/of kwalificeert niet als een aanmerkelijke planwijziging.

5.2 Overige onderzoeken

5.2.1 Watersysteem

Het watersysteem is nader uitgewerkt¹. Het uitgangspunt voor het watersysteem in de aanvulling op het MER van 2015 was:

Het watersysteem blijft een zogenaamd poldersysteem waarin gemalen noodzakelijk zijn voor de afvoer van overtollig water. Het aanvoeren van water dient zoveel mogelijk onder vrij verval te gebeuren, dus zonder pompen, vanaf gemaal Krimpenerwaard aan de Lek naar het lager gelegen noordelijke deel van de waard. De waterstructuur wordt aangepast zodanig dat het water voor de beoogde natuurgebieden niet of nauwelijks wordt beïnvloed door water uit het blijvend landbouwgebied. Tevens kunnen peilen beter afgestemd worden op de natuurfunctie. In de meeste gevallen betekent dit ten minste het vasthouden van het huidig peil met een flexibel peilbeheer tot vijftien cm boven het huidige peil. In enkele specifieke deelgebieden is een verdergaande peilopzet mogelijk. Voor de overige gebieden zal in het lopende gebiedsproces nog vastgesteld moeten worden of een verdergaande peilopzet wenselijk/nodig is.

Het actuele uitgangspunt is (bron: concept inrichtingsplan deel A, versie 3.0, 31 mei 2018):

In het toekomstig watersysteem fungeren drie waterinlaten als voeding voor het NNN-gebied. Het voornaamste waterinlaatpunt zal het gemaal Krimpenerwaard blijven. Deze voedt de meest westelijke natuurgebieden (Den Hoek, Oudeland, Berkenwoudse Driehoek, De Nesse en Kattendijksblok) via een 'semi-geïsoleerde' wateraanvoer. Het inlaten van water wordt desondanks zoveel als mogelijk beperkt en het peil in de gebieden is voornamelijk neerslag gestuurd. Naast de inlaat vanuit het gemaal Krimpenerwaard (Lekwater), zal het NNN-gebied worden voorzien van twee andere (eigen) inlaten:

- vanuit de Hollandse IJssel, middels een nieuw te bouwen inlaat aan de noordzijde van deel gebied Veerstaalblok. Deze inlaat voorziet deel gebied Veerstaalblok en Middelblok van water;
- vanuit de Vlist, middels een nieuw te bouwen inlaat aan de oostzijde van deelgebied Bilwijk. Deze inlaat voorziet het zuidelijk deel van deelgebied Bilwijk van eigen water.

Ten opzichte van het MER zijn er dus twee inlaten toegevoegd.

En wat betreft het peilbeheer (bron: toelichting VO bestemmingsplan):

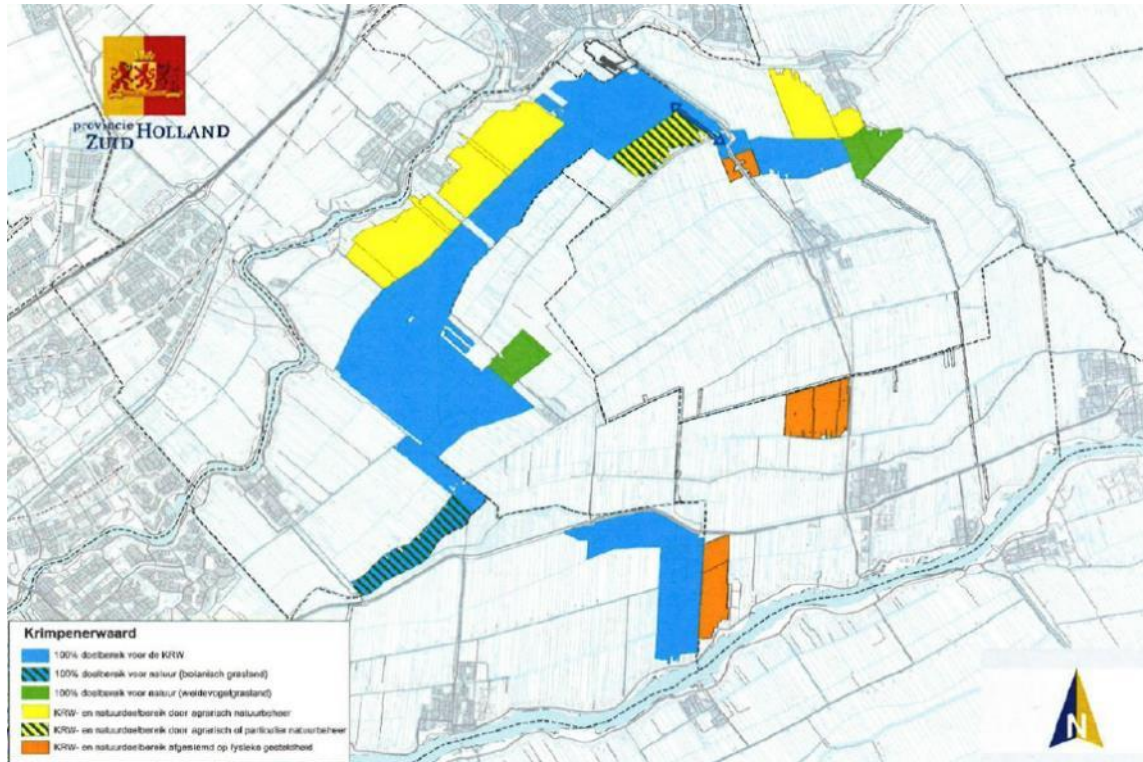
De huidige drooglegging in de Krimpenerwaard varieert grofweg tussen de 0,3 - 0,6 m-mv en is gemiddeld 0,5 m-mv. Voor de blauwe en groene gebieden in onderstaande afbeelding geldt een opzet van het huidige waterpeil tot een gemiddelde drooglegging van 20 cm. Voor de gele gebieden geldt handhaving van het huidige waterpeil, maar met het achterwege laten van de peilindexatie. Op termijn zal dit gaan leiden tot een gemiddelde drooglegging van 35 cm.

Bovenstaande peilen wijken niet of niet wezenlijk af van de bovengenoemde peilen in het MER.

---

¹ Zie 'Watersysteemmaatregelen oostelijke natuurgebieden Krimpenerwaard', RPS, 7 maart 2017 (deel 1) en 9 maart 2017 (deel 2).

Afbeelding 5.2 Indeling gebieden (blauw = prioriteit KRW) (groen = prioriteit natuur) (geel = agrarisch natuurbeheer)

De wijzigingen met betrekking tot de wateraanvoer (toevoeging twee inlaten) en de vergelijkbare uitgangspunten wat bederft het peilbeheer kwalificeren niet als aanmerkelijke wijziging, maar als nadere uitwerking.

5.2.2 Ecologie

Er is onderzoek gedaan naar de verwachte effecten van de voorgenomen inrichtingsmaatregelen op de kwaliteit van het weidevogelhabitat/weidevogelkerngebied¹. Het onderzoek betreft een QuickScan op basis van bureauonderzoek. In het onderzoek zijn de criteria openheid, verstoring, bodemvochtigheid en zwaarte gewas² gedefinieerd en onderzocht. Uit het onderzoek komt naar voren dat van de voorgenomen inrichtingsmaatregelen een positief effect wordt verwacht op de weidevogelkerngebieden in het NNN van de Krimpenerwaard. Dit heeft met name betrekking op bodemvochtigheid en zwaarte gewas als gevolg van de vernatting van het plangebied. De onderzoeksresultaten zijn meegenomen bij de totstandkoming van het definitieve inrichtingsplan voor de natuur in de Krimpenerwaard.

5.3 Autonome ontwikkelingen

Ruimtelijke ontwikkelingen

Ruimtelijke ontwikkelingen binnen het plangebied of nabij het plangebied kunnen invloed hebben op de effecten van het plan en het doelbereik van het plan. In het MER van 2010 is reeds rekening gehouden met natuurontwikkeling in de Zuidplaspolder, woningbouw in de Zuidplaspolder en (nieuwe) infrastructuur

¹ 'Verwachte effecten voorgenomen maatregelen in Krimpenerwaard op kwaliteit weidevogelhabitat', WUR, 23 mei 2018.

² 'Bij een 'zwaar gewas' is sprake van een hoge opbrengst (in termen van biomassa) per hectare per jaar. Bij een 'licht gewas' is sprake van een lage opbrengst (in termen van biomassa) per hectare per jaar. De zwaarte van het gewas is onder andere afhankelijk van de voedselrijkdom (bemesting) en drooglegging.' (Bron: WUR, 23 mei 2018).

(zuidwestelijke rondweg rond Gouda en de N210). Er zijn in of nabij het plangebied geen andere (grote) ruimtelijke ontwikkelingen geweest of gepland die een directe invloed hebben op het voornemen.

Doelbereik

De doelen van het voornemen richten zich op het creëren van weidevogelgebied en het tegengaan van bodemdaling. Hieronder is beoordeeld of er autonome ontwikkelingen zijn die een ander licht op deze doelen werpen.

De staat van instandhouding van weidevogels en de grutto in het bijzonder is de laatste jaren niet wezenlijk veranderd. In algemene zin is er al sinds enkele decennia sprake van een achteruitgang van het aantal weidevogels in Nederland, inclusief de grutto¹. De urgentie van het voornemen is daarmee onverminderd groot.

Uit recente onderzoeken blijkt dat de bodemdaling doorzet². De urgentie van het voornemen is daarmee onverminderd groot.

---

¹ Zie onder andere <https://www.sovon.nl/nl/grutto>.

² Zie onder andere <https://www.deltares.nl/nl/nieuws/nieuwe-versie-bodemdalingskaarten-maken-klimaat-effect-inzichtelijk/>.

6

CONCLUSIES

Juridische toets

Uit de analyse van wet- en regelgeving en jurisprudentie volgt dat een MER niet redelijkerwijs ten grondslag kan worden gelegd aan een plan, indien er sprake is van een aanmerkelijke wijziging. Dit is de lijn die volgens ons uit de jurisprudentie van de Afdeling kan worden gedestilleerd. Hierbij kan worden gesteld dat de lat, om als aanmerkelijke wijziging te kunnen worden aangemerkt, hoog ligt. Er moet dan sprake zijn van een wezenlijke feitelijke wijziging van het betreffende project, waarbij kan worden gedacht aan een wijziging van de ligging en/of omvang.

Robuustheidsanalyse

Voor een integrale herziening of actualisatie van het MER is in voorliggende robuustheidsanalyse van het MER geen directe aanleiding gevonden in de vorm van een aanmerkelijke wijziging en/of een planwijziging met belangrijke nadelige milieugevolgen. Dit komt vooral doordat alle beschouwde wijzigingen relatief kleine oppervlaktewijzigingen betreffen en doordat de oppervlakte van het plangebied per saldo niet of nauwelijks wijzigt (- 2 % tot + 0,5 %). De wijzigingen treden bovendien voor het overgrote deel op aan de randen van het plangebied (geen kerngebied).

